

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38.— Cholon

TÉLÉPHONE N° 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

- 1.— Kiềm-sắc-bổ-hườn, (Tri bệnh đờn-ông suy nhược).
- 2.— Phụ-khoa Kim-phụng-hườn, (Đờn bà huyết hư khí suy).
- 3.— Hóa-dâm chỉ-khái, (Tri bệnh ho).
- 4.— Nhi khoa cãng-cơ-táng (Tri bệnh con nít).
- 5.— Thân hiệu phát-lãnh-táng (Tri chứng nóng lạnh).
- 6.— Bánh cam-tích (Tri bệnh cam, tích).
- 7.— Sưu-dộc-linh-dược (Tri bệnh hoa liễu).
- 8.— Thân hiệu nhân-dược-thủy (Tri bệnh con mắt).
- 9.— Thanh-tạng-hườn (Thuốc xổ).
- 10.— Phong thấp cao dược (Thuốc dánh trị các chứng bệnh phong thấp).
- 11.— Sanh-phát-bá-thảo-giư (Thuốc nước xức cho nước tóc).
- 12.— Bạch-trược-cao (Tri các chứng bệnh đau lâu).
- 13.— Bạt độc dược cao, Tri bệnh Ung-thư, u-nhot, ghê chồ).
- 14.— Trân-châu phân (Tri bệnh phỏng lửa, phỏng nước sôi).
- 15.— Tề sanh dược thủy (Tri các chứng bệnh cảm mạo, chói nước và thời-khí).
- 16.— Bạch thọ giư (Dầu bạc hà).
- 17.— Tiếng dược cao (Tri bệnh lất).
- 18.— Châu phách sanh cơ tắng (Tri các thứ ghê độc).
- 19.— Ngoại khoa trừ độc thủy (Thuốc nước để rửa các thứ ghê độc).
- 20.— Nha thông dược thủy (Tri bệnh đau răng).
- 21.— Vạn ứng như phật trà (Tri bệnh cảm).
- 22.— Vi-tê-sanh trật dả hườn, (Hoặc té cây, hoặc đánh đập).
- 23.— Dầu Essence de Menthe hiệu Nhị-thiên-Đường.
- 24.— Vạn ứng phật đơn (Tri bệnh nhứt đầu đau bụng tức ngực).
- 25.— Dầu dẫu khâu (Nhứt dẫu nóng lạnh số mũi).
- 26.— Bông gòn thuốc (Để bó rít).
- 27.— Mộng-tên-trà (Trà uống bỏ á-phiện).

Pồn-dường bằg năm giữ một lòng cứu thê tề nhâh, cho nên chẳng nài hao tổn bạc ngàn mà in ra mà muốn cuốn Dược tánh phục pháp (chỉ cách cừg các thứ thừc rất kì luông) để dành mà cho thân-chủ; nếu vị nào có gởi thư xin, thì Pồn-dường lập tức gởi liền chẳng hề sai sót.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARDIN ET FILS.

Tirage: 1.500 exemplaires.

Le Directeur-Gérant NGUYỄN-CHÁNH-SẮT

Ng. Chánh Sắt

NÔNG-CO MÍN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

17e ANNÉE
NĂM THỨ 17
Ngày 1er Août
1918

農 賈 茗 談

Số 74
Ngày 25 tháng sáu
năm Mậu-Ngũ

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐỒNG-ĐƯƠNG Một năm..... 5 \$ 00 Sáu tháng..... 3 00 Mỗi số..... 0 10 ABONNEMENTS France et Colonies L'ann..... 20fr.00 Six mois..... 12 00 <small>Les abonnements sont payables d'avance</small>	Chủ nhơn: F. CANAVAGGIO Tổng-lý, kiêm Chánh-chủ-bắt: Nguyễn-chánh-Sắt Đại-biên: Đặng-thức-Liêng. — Nguyễn-viên-Kiều	PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES La ligne de 0=065 de large... 1 \$ 50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés. Pour les annonces commerciales on traite à forfait. RAO BÁO Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thơ, hoặc đến tại Bồn-quản mà thương nghị.
--	--	---

Direction, Rédaction et Administration: 157, rue Catinat. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Việc mua bán lúa gạo Nam-kỳ. 2. Kiểu thức điều-lệ nông-nghiệp tương tế hội. 3. Nam-việt tài nguyên. 4. Lễ khánh-thành trường Nông-nhiệp 5. Cách làm ruộng rẫy lại. 6. Nguyễn, Đào đả n luận. 7. Ai Tín. 8. Thấy Phải thì khen.	9. Lời rao dẫu giá. 10. Lời chúc mừng quan Phủ Thôt-nôt. 11. Dược dảo hồi xuân. 12. Đại-Pháp lễ nghi. 13. Nhị-thiên-Đường quảng cáo. 14. Triệh-thám tiêu-thuyết. 15. Vải lời cảm tạ. 16. Túc-Kiều. 17. Tự do diễn dằg.

房藥大堂天二
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
 Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỒN
 Phàm mà đôn-bà khác hơn đôn-đông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kính, 2° sanh-đế mà thôi. Nên hề muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kính đều đặn. Nếu đường kính chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, góc bởi ngoại-cầm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kính không đều mà ra.
 Tiệm tôi đây, từ ngày dựng phương thuốc máu-nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hằng gìn lòng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm huân để trị cho các chứng bệnh đôn-bà đều dùng đặng hết.
 Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà rồi sanh con dễ cháu cũng nhiều, chỉ như đôn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại đặng an thai hẳn sẵn, chứng sanh con ra đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đôn-bà hiệu nghiệm như thần đó.
 Chủ trị các chứng kể ra sau này:
 1. Đường-kính hoặc trời, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều;
 2. Bạch-dái, Bạch-dâm, ra hoai không dứt.
 3. Đường kính hoặc vàng dợt, hoặc đen bầm;
 4. Khí huyết đều hư, đường kính không có;
 5. Hoặc đường kính ra nhiều quá, như muốn làm băng;
 6. Đường kính đi nghịch, sanh ra thể huyết, trong bụng thì đau;
 7. Thân thể chẳng yên, xây-xẩm mặt mày, ăn uống không tiêu;
 8. Đau lưng, mỏi chân, vàng mắt, ốm gầy;
 9. Thái động chẳng yên, trong bụng đau hoai hoai;
 10. Bề rết & huyết mà đau, hoặc là-nhau không ra.
 Cách uống: Mỗi ngày phải uống 1 hườn, uống

với nước trà. Còn đôn-bà để thì phải dùng nước đá con nít mà uống với thuốc.
 CỬ AN: Những đó sông-sít, lạnh lẽo, cũng là đó rang-nướng nóng nẩy, độc-dịa chẳng nên dùng.
 Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1 \$ 00
Tễ sanh được thủy
 Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghề Y-thuật đã nghiệm cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tân hoá chừng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chừng nấy, cho nên phép làm thuốc cũng phải tùy cơ mà chế luyện thì mới thích hợp thời nghi. Nay Đôn-đường có chế một tử thuốc nước này rất hay thần hiệu chủ trị các chứng kể ra sau này:
 Vẽ các chứng ban,
 Bốn mùa cảm mạo,
 Nóng lạnh nhức đầu,
 Thời chứng dịch hạch,
 Hoát loạn mửa yã,
 Đau bụng sinh bụng,
 Trúng phong trúng dâm,
 Bất tỉnh phơ sự,
 Cảm gió sanh ho,
 Kiệt máu kiệt dâm,
 Nhứt mỗi cùng mình,
 Tinh thần bải hoai,
 Trúng thử phát nóng,
 Thủy thổ bất phục,
 Vị chẳng tiêu hoá,
 Đi ghe dài sóng,
 Sơn phong chanh rét,
 Da ngứa nổi sần.
CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.
 Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
 Mỗi 10 ve..... 0 \$ 90
Nhị-khoa-cảng-cơ-táng
 Chủ trị con nít cấp mạng kinh phong, cùng các chứng bệnh của con nít kể ra sau này:
 Cầm mạo phong hàn, mình nóng, mặt đỏ, đăm ngàn chặn con mắt lao liên, hoặc trợn trắng, cứng rắng, cứng hàm, bất tỉnh như sự, miệng mỗi trướng khí, trong ruột đau thốc, hơi thở khô khè mà làm ra ho, hoặc khóc dêm và giật tay giật chân, đường đại huật hỏn, hoặc miệng mồm khô khan lại hay khác nước, ấy là chứng CAP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán này.
 Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mưa, khi yã rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mét, đm gáy khô khè, ọc sừa, ăn uống chẳng đặng, khóc có nước mắt, đm ngh con mắt không-nhòm, đường đại đường tiêu không tốt, tay chơn lạnh ngắt, rết lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.
Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 gói, mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.
 Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25
Bạch trược cao
 Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gât, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu ké, lậu huyết, chảy ra dầm dề cứ theo phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các chứng bệnh độc.
 Trong mỗi hiệp đều có chỉ cách dùng.
 Mỗi hiệp giá là..... 0 \$ 80

LỤC-TỈNH-KHÁCH-LÀU
 Số 84-92 đường Espagne
 SAIGON

Tiệm Lục-tỉnh-khách-lầu, có phòng ngủ rộng rãi, sạch sẽ và mát mẻ vô cùng; ở tại góc chợ mới Saigon, đường Espagne, số 84-92.

LO'İ RAO

Kính cùng lục châu qui-khách đặng rõ:
 TẠI TIỆM TÔI HIỆU

陶玉

DÀO-NGỌC

Ở Chợ-lớn, đường Quai de Mytho số 33
 Có trụ bán nhưng thư thuốc điều hiệu:

南洋兄弟烟草公司

Nam-dương huynh-đệ yên thảo công-ty

KÊ RA SAU NÀY:

1. NHÀN..... HI-THƯỚC.
2. >..... SONG-HÍ.
3. >..... HUỲNH-PHI-MÃ.
4. >..... LAM-PHI-MÃ.
5. >..... ÁI-QUỐC.
6. >..... PHÁT-TÀI.
7. >..... KIM-TU-ĐẠI-HI.
8. >..... TỬ-HỊ.
9. >..... KIM-TU VẠN-LÝ TRƯỜNG-THÀNH.

Thuốc điều ấy làm tại Trung-quốc, chẳng những là nội Trung-quốc dùng mà thời, tại trong toàn cầu các nước khác cũng đều dùng nữa.
 Thuốc này bất không khô co mà cũng không quên dâm, và mùi nó thơm hơn các thứ khác.
 Vậy xin lục-châu qui-khách hãy dùng thử những thứ thuốc nói trên đây thì rõ sự tốt xấu, vì bên Trung-quốc đã lựa cách bảo chế kỹ lưỡng đặng làm cho khỏi khô cổ và quên dâm, đã ngon mà lại rẻ.

TRƯỜNG
Nguyễn-xích-Hồng

Trường này rộng rãi sạch-sẻ, máy vi giáo-sư dạy dỗ cũng siêng năng kỹ-lưỡng, chỗ ăn chỗ nằm của học-trò cũng có người chăm nom săn sóc tử tế. Nhứt là đồ ăn của học-trò lại càng sạch-sẻ qui-trọng vô cùng.

Lục-châu chư quân-tử có con có cháu cũng nên đăm dền đồ mà cho nó học, chắc sao liệt-vị cũng được vui lòng, khỏi lo sợ nghi ngại đều chi cả.

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPELLERIE
« Michel THO »
 93, Rue Catinat — Saigon

Tiệm bán nón, dù, gậy, cầm tay, đầu và xà-bong-thơm, quần-thời, áo, giày, lưng gia, ở đường Catinat số 93, ngay nhà in và bán sách của ông C. ARNAUD ET FILS (Imprimerie Librairie Commercial) có phòng hớt tóc sạch sẽ, giá rẻ.
 Lãnh in các thứ sổ, sách, cần dùng trong Làng' Tông bán sách và cho học trò, mực viết v.v. bán thơ, truyện đủ thứ, sữa máy may máy viết các hiệu.
 Lục-châu quân-tử muốn mua món chi, tiệm tôi không có tôi cũng sẵn lòng mua dùm cho có mà gửi chẳng nệ công.
 Michel LÊ-VĂN-THO.

Ghe lưỡng bằng sao

Có người muốn bán một chiếc ghe lưỡng bằng cây sao, tự mài chỉ lối liền lạc tốt lắm. Bề dài 15 thước Tây, bề ngang hai thước, thả hạ một thước nước, đầy 8 p.án. Chở được 500 thùng lúa (thùng 40 lít) mà còn nổi, không sợ sóng tàu.
 Lục-châu ai muốn mua, xin đến hay li viết thư cho Nông-Cổ Min-Đam mà thương nghị giá cả.

TIỆM
Trương-văn-Hanh
SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thấp mượn đèn đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tau, tế, kỳ-yên, tân-gia, hạ-thọ.

Khăn đen bằng nhiều tẩy tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contre remboursement nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix-courant).

TRƯƠNG-VĂN-HANH,
 cần khải.

CÁO BẠCH

Chúng tôi mới mở một tiệm tại đường d'Adran, môn-bài số 110 (ngay trước Tòa Tân-đảo, hiệu là Tân-phát-Long, để sửa: Đèn Tito-Landi và đèn Manchons, xe máy, tủ sắt, máy đánh chữ, máy lát và sửa đồng-hồ, ván ván. Lại cũng có bán: Manchons, Carbure và dầu Essence đủ thứ.

Những thợ và máy móc sắp đặt tại tiệm làm được các việc theo ý qui-ông giao cho chúng tôi.

Mỗi khi qui-quan có đám tiệc chi mà muốn chưng đèn trong nhà chosáng, tại chúng tôi cũng lãnh làm được, miêng là cho chúng tôi hay trước.

Thơ và Mandat xin để như vậy:

M. NGUYỄN-CHÍ-HÒA
 110, Rue d'Adran

Saigon.

Thơ vậy mới phải

Mới nghe qua nói về-mục cuốn thơ, ai cũng cho rằng lạ, chớng mua về mà đọc thì mới biết rằng hay, kỳ vậy anh em cũng nên mua một cuốn mà xem, thì mới biết vì sao mà đặt tên nó là thơ **VẬY MỚI PHẢI?**

Giá mỗi cuốn là..... 0\$10

Tại Saigon mấy nhà sách đều có bán, tại quán Nông-cổ-Min-dám Saigon và quán Đại-việt-tập-chí Long-xuyên cũng có bán.

CỦ' GIÁ VÀ CỦ' TRÀM

Kính cùng Lục-châu chur quán-từ rõ: Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Caicong Trám và Caicong giá, dài vắn nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng, để dùng mà ăn lên nhà, hay là đóng cử cũng được, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào xin việc thơ cho tôi mà thương-tượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghe chở đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính
TRẦN-TẤN-TÀI
Marchand de bois à Hanoi.

NAM-HÔNG PHÁT

KHÁCH-SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106
ngang gara xe lửa Saigon-Govap
tại Chợ-mới Saigon

Bán rượu lạy và sữa xe máy, đèn caenec và đèn alcool.

Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất cứ vật chi thì tôi mua giùm, miễn kỳ lưỡng gửi tới chỗ ở mấy ông.

Hutusan-muà-Kí.

Xin hãy đến thử xem...

Mau làm! Mà rất kỳ cang
TIỆM MAY

Nguyễn-hữu-Sanh

ở gần Gara xe lửa Cầu-ông-lãnh

Máy đã các thứ kiểu áo-xiêm vắn, dài, và y phục Âu-châu (paletot) theo thừ thể.

Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạ; Lục-châu Bắc, Lâm-châu Tàu, cùng hàng Tây, hàng Nhật-bổn, các mẫu sắc

Văn, Nho, Xuyên, Lành (Trung-huê), Nhuộm Gia-dụng thật tốt.

Thơ, truyện, quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, vắn vắn...

Nếu chur-quí vị, muốn hỏi kiểu giề chi, xin viết thơ đề:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH
110, Quai de Belgique, Cầu-ông-lãnh
SAIGON

**THƠ
Thiện ác hữu báo**

Thơ này đặt theo điệu lục-bác, vắn câu xuôi miệng dễ đọc dễ ngâm, sự tích cũng hay, bao ứng rất nhiệm mầu, dang đề mà làm gương cho hậu thế. Liệt-vị cũng nên mua để cho em trẻ nó ngâm nga mà chơi, tưởng cũng là hữu ích.

Giá mỗi cuốn là..... 0\$10

Tại nhà in Unioa của Ông Nguyễn-văn-Cầu số 15/ đường Catinat có bán.

**NAM-KỲ CHỈ CUỘC
CÔNG-TY**

Lò làm giầy Nam-kỳ hiệu là: Nam-kỳ chỉ cuộc công-ti, nay lập đã gần thành rồi; nên kể từ ngày nay đã khởi sự mua các thứ giầy lộn và giề rách. Lục-châu như ai có giầy lộn bất kỳ là giầy chi, hoặc giề rách như là giề vải, giề lụa, thì công-ti đều mua hết.

Giá mua như vậy:

- 1° Giầy lộn mua 2\$00 mỗi 100 kilos.
- 2° Giề rách lộn lạo mua 3\$00 mỗi 100 kilos.
- 3° Giề rách trắng hết mua 4\$00 mỗi 100 kilos.

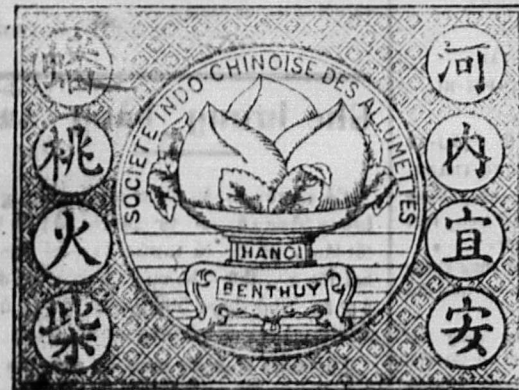
Trừ ra nỉ và giề đen thì không mua.

Như ai có các thứ giầy lộn và giề rách đã nói trên đây, xin hãy đem đến tiệm ngành của Công-ti tại Saigon, đường d'Adran, số 28 mà bán, thì sẽ có người Đại-lý mua cho.

**CÓ MỘT MÌNH
HÀNG**

DENIS FRÈRES

làm Đại-lý, có
trữ hộp quẹt
hiệu này nội còi
Đông-Dương
mà thôi.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

VIỆT MUA BÁN LỬA GẠO NAM-KỲ

Muôn cho khỏi bị tay người áp chề,
phải làm thế nào?

Xem qui báo Công-luận số 144 thầy có diễn dịch một bài của ông Paul Brémont luận về cái vấn-đề lập nhà máy xay lúa Nam-kỳ mà cạnh tranh quyền-lợi với khách-trú. Lợi luận ấy rất hay, rất hiệp ý với bài *Dục tranh quyền-lợi phi Nông-nghiệp tương tề hội bất khả* của tậ-báo số 70 biết là đường nào.

Ngài có nói rằng hiện nay lúa gạo Nam-kỳ ta đang cọt gian hiem phải bước gay go, giá bán càng ngày càng sụt, làm cho những nhà nông-phu cũng mấy tay điên-chủ trong hai ba năm nay khôn đôn nhiều bẻ. Mà sự gay go hiem trở ấy chẳng phải là tại thất mùa, cũng chẳng phải tại lúa nhùng mà phải bán sụt giá cho đành, lúa thì bán chạy như thường, có khi không có cho đủ mà bán, mà sao giá không tăng, lại sụt thêm là khác. Ấy có phải là tại khách-trú mua lúa một mình một chợ, nên họ muốn đề giá nào thì đề, mua giá nào thì mua, nếu ta không bán cho khách-trú thì biết bán cho ai bây giờ?

Tôi thường thấy mấy ông điền chủ lớn ở lục-tỉnh mỗi khi chở lúa lên Chợ-lớn mà bán cho các nhà máy của khách; đã đem đến sẵn cho họ, khỏi mất công họ đi

tim tìm mà mua xa xuôi, cũng khỏi mất công chờ chuyên gay go hiem trở, vậy mà họ đã chẳng vui lòng, chẳng cảm ơn lại còn để dưới hân hủi là khác nữa.

Anh em nghĩ coi, mỗi cái nhà máy một ngày sẽ hụi bao nhiêu? Và mỗi ngày phải có lúa cho máy xay là bao nhiêu? Có ít nữa cũng 7, 8 trăm tấn, (tonne) chớ! Nếu mỗi ngày không có đủ số lúa 7, 8 trăm tấn ấy mà xay, để máy ở không, thì phải lỗ số lúa. Vậy thì họ có cần phải mua lúa làm cháng? — Cần lắm chớ! — Họ đã cần mua lúa làm, sao lúa ta chở sản đến cho họ mà họ còn hân hủi ta như thế? — Ấy là vì họ vẫn biết cháng hê đi rồi, nếu lúa Nam-kỳ này mà họ không mua thì có ai vô đây mà mua. Nếu ta không bán cho họ thì đem đi bán cho ai?

Bởi thế, hóa cho nên, chẳng những là hân hủi mà thôi, thật họ hân hủi vậy cũng là còn may đó. (Xin kiểu lởi) dầu cho họ mang chười ta đi nữa, có khi ta cũng còn phải nẩy nỉ mà bán, chớ ta cũng vô khả nại hà.

Anh em ơi! Công trình ta cấy sâu cước bằm, chài gó tám mra lao lao lục lục, cực nhọc thấu năm, mới làm ra chur có hột lúa, rồi chur đem đến này nỉ mà chia bớt mỗi lợi cho họ xài, mà họ còn hân hủi đề khinh, thế thì anh em ta đây có phải là bính đất trượng gỗ chi sao mà không đau lòng xót dạ??

Bây giờ tôi xin hỏi lại anh em, vậy chớ họ là chi mà ta lại là chi? Sao họ có nhà máy mà ta không nhà máy??

Ấy có phải là họ nhờ biết hiệp quần, biết đoán thế với nhau mà công công tác thánh, đấu cao như người Thái-san họ xây cũng nổi.

Nếu nay mà chúng ta muốn cho việc mua bán lúa gạo Nam-kỳ cho được tự do, cho khỏi bị tay khách thương áp chề, thì chúng ta phải làm thế nào cho có năm ba cái nhà máy như họ vậy dặng mà xay lúa Nam-kỳ, rồi chịu giá bán ngay cho Ngoại-quốc, thì chừng ấy ta mới có thể mạnh mà tranh hành giá cả thấp cao với họ.

Tuy vậy, mà hiện thời nếu chúng ta muốn lập cho được nhà máy thiết cháng để gì, mỗi một cái có ít nữa cũng gần hai triệu tư-bổn, mà muốn lập năm ba cái như vậy thì bạc đâu cho đủ? Chi phải hiệp nhau kết giải liên đoàn, nơi nơi đều hê nhau cộng biểu đồng tình mà lập cho mau thành mỗi tỉnh mỗi hội Nông-nghiệp tương tề.

Chừng nào khắp trong lục-tỉnh Nam-kỳ đâu đó hội Nông-nghiệp tương tề đều thành lập rồi, chừng ấy các hội lại hiệp nhau mà làm một mối lớn như lời tôi đã luận trong tậ-báo số 70 đó, thì việc mua bán lúa gạo Nam-kỳ ta mới khỏi bước gay go, mới thoát khỏi tay người áp chề.

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÁNH-SẮT

KIỀU THỨC

Làm Điều-lệ về Nông-nghiệp
tương-tê hội

(Tiếp theo)

— ĐẠI HỘI

Điều thứ 16.— Mỗi năm nhóm đại hội hai kỳ, trong tuần tháng 2 và tháng 8 Annam.

Trong kỳ đại hội thứ nhất thì Chánh-hội-đồng cai quản bày tỏ các công việc của hội làm trong năm, chỉ rõ coi sự lợi hại thế nào, Phê chuẩn số thầu xuất trong năm, lập sổ phỏng định thầu xuất năm tới cùng là lo tuyển cử viên chức mới.

Mỗi nhóm đại hội thì có thơ gửi cho các phần sở; trong thơ phải nói kỹ nhóm ấy bàn nghị việc chi; mỗi phần sở phải sai viên chức hội uỷ-viên, đến mà dự nhóm;

Hội-viên khác muốn đến nhóm cũng được.

Các hội-viên nào có giấy chứng rằng mình là người trong hội thì đi nhóm đại hội được cả.

Mỗi kỳ đại hội thì Chánh-hội-trưởng hội-đồng Cai-quản cũng là người nào thay mặt cho Chánh-hội-trưởng đó tọa chủ. Cũng có hai viên chức kiểm thăm và một Tê-hàn của đại hội cử đặng phụ sự.

Điều thứ 17.— Các nghị-chương đặng nghị luận những việc chánh sách cùng những việc chi không nhằm chủ-nghĩa của hội.

Điều thứ 18.— Hội-viên muốn bày tỏ việc chi riêng thì phải trình cho hội đồng cai quản xét trước, coi như việc đặng cho đại hội biết thì hội đồng cai quản sẽ tỏ cho đại hội định đạt.

Chẳng luận số hội-viên nhiều ít, những lời bàn nghị thì cứ theo bên nào đông mà thi hành.

CHƯƠNG THỨ NĂM

TÀI SẢN CỦA HỘI

Điều thứ 19.— Tài sản của hội là:

- 1° Tiền của hội-viên chung đặng.
- 2° Tiền xuất rồi còn dư lại.
- 3° Của người ta dâng cho.
- 4° Tiền cấp trợ.
- 5° Phần tiền của hội tương-tê ngân hàng cho vay có lời rồi giao lại.

6° Những nhà đất và đồ đạc của hội. Nhưng mà hội chẳng đặng mua hay là nhận lãnh đất nhà nào khác hơn là mấy chỗ hội cần dùng mà nhóm và làm các công việc chung.

CHƯƠNG THỨ SÁU

THA ĐIỀU LỆ — RẢ HỘI

Điều thứ 20.— Điều lệ này đại hội được phép chế sửa lại.

Muốn sửa điều lệ thì trước hết phải có hội đồng cai quản và quan Tham-biện chủ tình ưng chịu rồi mới đặng đem ra đại hội mà bàn nghị. Nếu 2 phần 3 trong số hội-viên ưng chịu thì sự sửa điều lệ mới trúng phép.

Như hội đồng cai quản đủ cơ mà xin rả hội Nông-nghiệp tương-tê, thì Đại-hội phải nhóm mà bàn nghị; nếu có hai phần ba trong số hội-viên có mặt ưng chịu thì được rả hội.

Như nhất định rả hội rồi, thì hội-viên cũng phải bỏ thăm coi tài sản của hội phải cho hội Phước-thiện nào, hoặc cho sở lo việc ích lợi về Nông-vụ nào, chứ tài sản ấy không được chia cho hội-viên.

THẺ LỆ CHUNG

Điều thứ 21.— Điều lệ này sẽ trình cho quan Nguyên-soái Nam-kỳ phê chuẩn rồi in ra nhiều bản.

Chánh-hội-trưởng và Tê-hàn ký tên rồi, nạp tại ai bản tại phòng văn quan Tham-Biện chủ tình đặng người giữ một bản còn một bản người gửi cho quan Biện-lý tòa sở tại. Cũng phát cho các hội-viên mỗi người một bản điều-lệ có biểu tên họ số hiệu và ngày vào hội, làm thế ấy đặng mỗi hội-viên dùng bản điều-lệ của mình mà chứng rằng mình là người trong hội.

Hội cũng phải nạp tại Tòa sở một cái sổ biên tên các viên chức trong hội đồng cai quản. Những viên chức này phải lựa người chẳng có án tiết chi làm mất danh giá mới được.

Mỗi khi có chế sửa điều-lệ, hoặc có thay đổi hội đồng cai quản thì phải nạp điều-lệ mới vào sổ viên chức mới.

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đá ngon mà giá lại rẻ

Điều-lệ này lập trong đại hội có đủ mặt hội-viên vào sổ ngày nay.

Làm tại..... ngày.... tháng..... năm.....

HỘI-ĐỒNG CAI QUẢN,

Chánh-hội-Trưởng, Phó-hội-Trưởng,
Ký-tên: Ký-tên:

Thù-bôn, Tê-hàn,
Ký-tên: Ký-tên:

Quáu-lý-viên
5 người ký tên:

Nếu Đồng-bang dọc kỹ cái kiếu điều-lệ này thì rõ biết cách thế lập Nông-nghiệp Tương-tê hội là thế nào. Những chủ-nghĩa trong điều-lệ ấy là chủ-nghĩa biện-kiểm cân-ích của nhà nông trong xứ ta. Nếu các ông trong tỉnh nào tỉnh lập hội muốn thêm hoặc bớt chủ-nghĩa chi cũng được, miễn là không trái với thể lệ định trong lời nghị ngày 8 Novembre 1912 thì thôi.

Đồng-bang nay đã hiểu cách thế lập hội Nông-nghiệp tương-tê rồi, vậy xin các ông ráng nông nả khuyến rử nhau mà làm cho mau thành tựu.

Rút trong Đại-Việt Tập-chí.

Nam-Việt Tài-nguyên

CÔNG-NGHỆ

(Principale ressource
de la Cochinchine : L'Industrie)

(Tiếp theo)

Những trang trí-thức ai cũng rõ thấy từ khi Âu-châu tranh chiến đến nay Chánh-phủ Hồng-mao đem hết tinh-thần dùng đủ xảo-thuật mà mở rộng các nguồn lợi về nông-vụ, trong các thuộc-địa Đông-Dương ta là một vùng đất có chứa nhiều nguyên-liệu. Ấy vậy lẽ thì chúng ta phải lo tinh tấn trong nông-vụ đặng chừng bãi chiến rồi chúng ta có đủ đồ mà giúp cho Mậu-quốc ta phục-hưng đường thương-cổ và công-nghệ, phòng tranh lợi quyền cùng các nước.

Tuy vậy mà quốc-dân cũng chẳng nên khuynh-hướng về nông-vụ, mà bỏ qua cuộc công-nghệ, nghĩ vì nếu mình có nguyên-liệu mà chẳng biết chế tạo, để đem bán hết cho người ta làm ra đồ, rồi mua lại dùng thì rất trái với đạo lý-tài kinh-tế. Huống chi trong Đông-Dương ta đã có sẵn than đá nhiều mà tiền mướn nhơn-công lại rẻ nữa, thì đường công-nghệ để khai phát biết đường nào.

Về than đá thì tại núi Kê-Bao hòn Gáy và núi Đồng-triệu thuộc xứ Bắc-kỳ, có rất nhiều, mà năm đây mỗi năm lấy được trên 700.000 tấn. Còn về nhơn-công thì trong xứ ta cũng có đủ dùng, mà tiền mướn lại rẻ hơn nhơn-công trong các nước bên Âu-châu. Hiện thời quốc-dân ta làm nhơn-công trong các xưởng bên Mậu-quốc kể được năm sáu mươi người và trong số ấy được hai ba mươi người đã chuyên nghề rất khéo léo. Vậy chúng ta phải liệu thế nào đặng khi yên giặc, những nhơn-công ấy trở về, mình dùng họ cho được, kéo để họ trở lại nghiệp ruộng rầy như xưa, thì rất ưong công của họ rèn tập mấy năm bên Đại-Pháp.

Quốc-dân nghĩ đó mà coi, than đá và nhơn-công là hai món cần nhất trong công-nghệ, mà hai món ấy mình có sẵn; nếu mình biết dùng hai món ấy mà chế tạo vật-dụng hằng ngày, rồi mình bán cho quốc-dân trong xứ dùng, khỏi chịu thuế nhập-cảng xuất-cảng chi hết thì lo chi tranh mới lợi không được với các nước.

Mấy năm nay các nhà chế-tạo của Đại-Pháp và Hồng-Mao, mả chuyên lo làm binh khí mà dùng trong chiến-cuộc, nên ít làm vật dụng mà bán cho ngoại-quốc. Bởi

CASINO DE SAIGON

Nhà hát bóng Casino đứng bực nhứt trong cõi Đông-Dương, mỗi tuần lễ hát bản mới của hàng Pathé-frères làm ra tại Paris.

Ông Léopold đã lập nhà hát tại Saigon trên 25 năm nay thiên hạ đều biết cả. Nhà hát bóng Casino hát nhiều lớp lạ, hay và vui lắm.

Cái máy hát cũng tốt, chơi hình tỏ rạng và không rung, coi không mỏi mắt.

Xin liệt-vị hãy đến xem hát bóng Casino một lần thì liệt-vị sẽ bằng lòng lắm.

Thuộc hút

hiệu

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hỏi mua thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trừ mà thôi.

đó nên các đò dùng đều lên giá rất mắc. Đã vậy mà tàu một ngày một ít, đó chỗ xa đường ăn tiền rất nặng, làm cho vật dụng qua đến Đông-Dương này giá mắc bằng hai khi trước. Nước Nhật-bản thừa cơ hội này mới bươn bả chế-tạo vật dụng mà dọc đường thương-mại của các nước Âu-châu nơi chốn Cực-đông. Đông-Dương ta dân số được trên 16 triệu, xưa nay mua đồ chế-tạo của các nước này rất nhiều. Vậy chúng ta cũng nên lo tính-tấn trong cuộc công-nghệ, ngõ được chia chút ít trong môi lợi lớn với họ.

Trong xứ ta nơi miền Bắc-kỳ mấy năm nay cuộc công-nghệ coi có mỗi phát minh được chút đỉnh, còn Nam-kỳ và miền xứ khác dân-sự hãy còn hần-hờ lắm lắm. Vậy tôi tưởng cũng nên chỉ sơ xứ nào có thể bày công-nghệ nào ngõ giúp ích cho những người có chí kinh-dinh thiết nghiệp trong quê-hương mà tranh lợi cùng các nước.

Vả cuộc công-nghệ nó gồm bao nhiêu thứ, xưa nay những kinh-tê-học-gia mỗi nhà đều lấy ý kiến riêng mà phân ra nhiều môn. Trong thương-vụ luật lệ thì công-nghệ phân làm ba môn, còn trong sách kinh-tê-học lại phân làm năm môn. Tôi nghĩ nếu nương theo thương vụ luật-lệ mà phân môn thì khó hiệp với cuộc công-nghệ tương lai của xứ mình; còn nếu nương theo sách kinh-tê mà phân môn thì e rớt trí cho đồng-bang. Vậy tôi xin sớng hai sách ấy mà sắp chương công-nghệ làm ba đoạn: 1° Nông-nghiệp công-nghệ. 2° Sản-xuất công-nghệ; 3° chế-tạo công-nghệ, đáng để chỉ các nguồn lợi công-nghệ cho quốc-dân rõ thấy.

ĐOẠN THỨ NHỨT
NÔNG-NHIỆP CÔNG-NHỆ

Súc-mục

Hiện kim trong Đông-Dương ta xứ nào cũng có nuôi thú-vật, song trong mấy xứ đất cao núi lớn thì nuôi nhiều, còn trong mây xứ đất thấp ruộng nhiều lại nuôi ít; tại Nam-kỳ và Bắc-kỳ trong mấy tỉnh ở theo mé sông Cửu-long-giang và sông Nhữ-hà thì dân sự ở đông đảo, trạ thú-vật lại nuôi ít, bởi vì trong mấy tỉnh

ấy đất đã thấp mà ruộng lại thuộc rồi hết, không có chỗ thả trâu bò ăn và cũng không có cỏ đủ mà nuôi nhiều được. Và trâu bò là vật cần kiệp của nông-gia. Trâu bò ít thì tự nhiên giá bán phải mắc. Người làm ruộng phần nhiều không có tiền sắm trâu bò thì lấy làm gay khổ vô cùng, vì mỗi năm tới mùa làm phải đi kiếm trâu bò mà mượn, dầu mượn mắc cho mấy cũng phải chịu. Đã vậy trong mấy tỉnh nói trên đây, người Langsa lại ở đông, hàng ngày dùng thịt bò càng nhiều, làm cho bò thêm giá mắc nữa.

Trong Nam-kỳ và ngoài Bắc-kỳ tại mấy tỉnh đất cao có nuôi thú rất nhiều, song thú nuôi ấy cũng không đủ dùng trong xứ, phải đi mua thêm của xứ khác mà dùng.

TÊN XỨ	SỐ BÒ ĐỤC	SỐ BÒ CÁI	SỐ BÒ CON	SỐ TRÂU ĐỤC	SỐ TRÂU CÁI	SỐ TRÂU NGHE	SỐ HEO
Nam-kỳ.....	70.328	46.663	18.539	118.691	132.352	46.482	414.174
Bắc-kỳ.....	75.515	81.410	34.991	141.225	152.813	76.060	1.050.987
Trung-kỳ.....	95.761	107.368	56.672	69.819	73.353	39.855	328.723
Lèo (Ai-lao)....	131.185	124.678	83.228	148.543	141.813	73.373	282.150
Cao-man.....	262.506	163.434	156.509	140.701	128.378	97.254	586.500
Cộng.....	634.525	523.553	289.939	676.819	630.709	334.024	2.662.534

Lấy theo cái biểu này mà tính thì nội Đông-Dương nuôi được chừng một triệu rưỡi con bò. Và Đông-Dương ta số dân gần 16 triệu người, còn số đất gần 72 triệu mẫu; nếu chia ra thì gần 10 người và 48 mẫu đất mới có một con bò. Còn bên Mẫu-quốc tính 5 người và 3 mẫu đất thì được một con bò rồi. Ấy vậy trong Đông-Dương sự nuôi thú-vật còn thua sút các nước nhiều lắm. Cũng bởi sự nuôi thú ít cho nên giá thịt bò thịt heo mắc, mà giá trâu bò làm ruộng cũng mắc nữa.

Súc-mục cũng là một mối lợi lớn trong nước. Vậy cũng nên để ý vào cái vấn-đề này, khá liệu thế nào mà nuôi thú thêm cho nhiều, ngõặng chẳng những là mình có thịt rẻ trạ dùng, có thú sảng mà làm ruộng mà thôi, mà lại còn bán được

Trong xứ Lèo, Cao-man và Trung-kỳ dân số thì ít mà diện tích thì rộng, đất cao, gò lớn, nên thú-vật nuôi nhiều đến đời trong xứ dùng không hết, còn có dư mà bán cho Nam-kỳ, Bắc-kỳ cùng ngoại-quốc. Vả dân sự ở theo mấy giải núi ngoài Trung-kỳ và trên Lèo chưa biết thú săn-minh, tánh tình còn biển-nhát, ít ưa làm ruộng, hay, không chịu ở yên nơi, nên chuyên nuôi thú-vật cho khỏi nhọc công và chừng bụng muốn dời đi ở chỗ nào thì đem thú-vật theo cho dễ.

Tôi xin rút cái biểu trong Đông-Dương Lý-tài toán-chỉ (Bulletin économique de l'Indochine) ra sau đây cho quốc-dân để thấy trong năm 1916, trong Đông-Dương xứ nào nuôi thú-vật được bao nhiêu.

cho các nước như Hương-cán, Hạ-châu, Lữ-tống là xứ thường năm thường mua thú vật rất nhiều.

Nam-kỳ là xứ nông-nghiệp tinh tấn, ruộng rẫy nhiều. Mấy chỗ đất chưa khai phá và mấy chỗ trồng lúa không được thì sâu thấp, nước ngập mênh mông, nên thế nào cũng không nuôi thú-vật nhiều được. Và trong Nam-kỳ càng ngày càng cần dùng trâu bò mà mở ruộng, mà lại cũng cần dùng thịt bò thịt heo hoài. Mà theo hiện-trạng đã tỏ trên đây thì không thể nào nuôi thú thêm nhiều được. Ấy vậy Nam-kỳ chắc phải cam phận mua thú-vật của Trung-kỳ và Cao-man mà dùng hoài.

(Sau sẽ tiếp theo)

Đại-Việt tập-chí Lý-tài-khoa chủ-bút.
HỒ-BIỂU-CHÁNH

Lê-khánh-Thành

Trường Nông-Nghiệp và Lâm-Nghiệp tại Bến-cát.

Nguyễn Bôn-quán đã có đăng báo mà nói về việc Chánh-phủ lấy lượng khoan hồng mà thiết lập một tòa học-đường tại Bến-cát để dạy con trẻ Annam ta cho tinh tấn về nông-nghiệp.

Từ ấy đến nay Bôn-quán vẫn tiếp được nhiều phen những thư của các học-sanh ở lục-lũnh gửi đến hỏi thăm rằng mình đã có gửi đơn xin vào học trường ấy, sao đã lâu rồi mà không nghe lời đi học.

Bôn-quán cũng có ý hỏi thăm Chánh-phủ cho biết mà hỏi âm cho các học-sanh rõ, song vì công việc buộc ràng nên chưa có dịp.

Mới đây Bôn-quán có tiếp được một tờ thông-tri của ông Hội-trưởng hội Nhứt-báo Nam-kỳ cho hay rằng Chánh-phủ đã định ăn lễ Khánh-thành trường Nông-nghiệp và Lâm-nghiệp là ngày 5 Aout tới đây, ngày ấy quan Nguyên-soái Nam-kỳ có để một cái xe hơi đậu trước các vị Hội-viên hội Nhứt-báo Nam-kỳ lên Bến-cát mà dự xem cuộc lễ ấy.

Ông chánh chủ-bút của Tệ-báo đã có ký tên vào tờ mời ấy mà chịu đi rồi, vậy đề đến ngày ấy ông chủ-bút thân hành đến đó xem coi và luôn dịp hỏi thăm cho biết ngày khai trường rồi sẽ đăng báo cho chư học-sanh làm thức.

N. C. M. D.

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, đã hay mà lại vui, thuở nay Nam-kỳ chưa hề có. Hát tướng mới nhiều lớp hay lắm.

Liệt-vị bày đèn xem chơi cho tiêu khiển.

Cách làm ruộng rẫy lại

Sao mà kêu rẫy lại? Trước vẫn là ruộng đồng, hoặc là ruộng biển; nhưng vì đá lở đập bờ, nước mặn tràn vô như ruộng rẫy thiệt vậy, cho nên nước lớn thì ngập trắng, nước ròng thì cạn khô, nên ruộng ấy sạch, nhiều thứ cỏ như là: Lát nước-mặn, Lòng-công, cỏ-đong, Lát-mối đầy ruộng hết, khó mà làm cho ra ruộng rẫy thuộc: đậu, cho nên kêu là: Ruộng rẫy lại. Ấy là tiếng của người nông-phu bày kêu như vậy.

Cách làm ruộng ấy như sau đây, thì sẽ trúng bằng hai ruộng rẫy thuộc.

Đến tháng giêng tháng hai (tháng âm lịch) thì khi sự làm, trước khi làm phải rên cuốc cho lớn lưới, cho bện; được cuốc cỏ trong ruộng ấy.

Cách cuốc như vậy: Phải cuốc sâu xuống ước hai tấc tây, mà lên bờ; bờ dài ước 7, 8 thước tây, cuốc tập hai bên vô, còn giữa bờ thì cuốc rỗ đập dậm lại, đừng cho lồi cổ ra, trong một công đất ước cuốc chừng 10 cái bờ mà thôi; nhưng khi cuốc phải kêu công cho đồng mà cuốc được có ngày giờ cho rồi.

Tùy nơi sức người làm nổi mây trâu thì làm. Cuốc lên bờ để tự nhiên như vậy, rồi nước sông ngập lên ước chừng vài tháng thì cỏ trong bờ đã cuốc đó mọc thành phân hết, sau cấy lúa nhờ phân ấy tốt lắm.

Khi cuốc rồi mỗi ngày phải đi cùng ruộng mình đã cuốc rồi đó, coi có cỏ cuốc còn sót mọc lên, thì đảo lại cho sạch, cỏ đảo ấy đập xuống mấy chỗ đất mềm mà chôn nó cho sâu, cho nó chết, sau khơi lên lại. Làm như vậy xong rồi, thì vô đồng bới đất gieo mạ, vì ruộng này ra cấy mạ đồng, gieo mạ xong xuôi, thì cứ việc coi chừng mà đảo cỏ hoài, trước khi mạ đúng tháng (tháng lúa) thì phải kêu công mà ban những bờ đã cuốc nói trước đó, ban ra cho giáp mặt với nhau, phải đập cho bằng bằng với nhau, rồi sẽ nhổ mạ chở đến ruộng ấy mà cấy. Mà cấy trong ruộng này mạ phải bứt ngọn hết, nếu để ngọn thì nước sông lên ngập bị bứt nước bồi, và kéo ngọn lúa xuống chết hết.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRƯƠNG-BÁT-NGHỊ.

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐÀT)

Mùi nó thơm tho diệu dàng (hàng có thứ nào bì kíp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trạ mà thôi

Nguyễn, Đào đàm luận

(1) (Tiếp theo)

— Vậy bấy lâu nay Annam ta rủ nhau hùng vốn buôn bán mà bán những vật gì đâu, tôi nhâm nội Saigon đây chẳng có tằm nào của Annam buôn bán chỉ cho khá vốn!

— Thiệt tôi cũng chẳng thấy tiệm chỉ, chỉ có những là nhà ngó, phòng lót tóc, tiệm may, một hai tiệm bán hàng tạp vật mà cũng là bở hàng của khách, và tiệm bán rượu và đồ ăn tây cũng có, mà hề lập lên hàng bao lâu rồi cũng đóng cửa; còn mấy quán cơm Annam thì nay có bọn bán mà chúng ta vô ngó ăn không đặng.

— Tại sao vậy quý-hữu?

— Tại cách sắp đặt dọn dẹp của họ làm cho những người ăn mặc sạch sẽ chẳng muốn vào. Đồ ăn uống thì làm coi cũng kỹ lưỡng mà ngặt có cái chỗ

(1) Bài Nguyễn, Đào đàm luận kỳ trước hư công sơ ý làm mất trương đầu, xin khán-quan miêng nghị.

ngồi họ làm coi u trệ quá. Chẳng bán ghê chi, họ lột những chùng ngựa cây dài hai bên chính giữa một cái bàn cao hơn một chút, trên ấy để đồ ăn đồ nấu đủ thứ, nôi, chảo, trách, or, thớt, dao, thớt, cá, bếp nấu cũng kê bên đó, khói lên ngói ngút, trên chùng ngựa cây để ngồi, thì là cái lũng tèm lem, là cũng bởi những người đi chùng không mang giày leo lên ngồi chồm hồm nên dơ như thế, nếu người bán quần áo sạch, mang giày, vô đó mới ngồi đâu mà ăn, không lẽ lên ngồi chồm hồm, té ra nhiều người muốn vô tiệm vô quán của Annam mà ăn, ngó vào thấy tình cảnh ấy phải ép bụng đến china mà ăn uống, đi lại các tiệm cơm của Annam chỉ có bán cho những người ăn ít tiền, còn kẻ nhiều tiền thì đến tiệm khách, hề nào họ cũng thâu nhiều.

Chớ chi mấy tiệm cơm của Annam ta làm theo cách của khách-trú dọn có bán có ghê, chùng cần ghế Thonet bàn mặt đá cẩm thạch, quạt máy, tủ kiến, tủ cần làm chi, miễn là ghế cây mà cho sạch sẽ, mỗi bàn ngồi ba bốn người ăn, nói tắc một lời là theo mấy tiệm cơm của khách bán thường trước mặt đó, thì có

lẽ nào lại ế hay sao, bán như vậy mà chẳng bán để bán đồ ăn tây, rượu tây là các món ít người dùng thì bán sao cho chạy.

— À, tôi quên hỏi thăm quý-hữu vậy chớ trên này quý-hữu có thấy khách trú biết chiền chả vô mà bán không?

— Ôi! Món nọ họ cũng lượm nghề của Annam được hết, cho đến đôi bánh ít bánh tét, chả giò, trâu, cau, dừa chuối, mía, quạt nước trà huế là các món của Annam bán thuở nay mà bây giờ cũng về tay khách bán, trừ ra gói nếm và súc giá đậu khách bắc chước chưa được chớ ít năm nữa đây họ cũng làm hết; chùng đó không biết Annam bán những vật gì, việc nhỏ mọn vậy mà còn để cho khách choán hết rồi làm sao cho nên.

— Lời quý-hữu luận rất chánh lý, thiệt là người Nam-kỳ ta việc buôn bán chưa thạo, khó mà làm cho nên việc, có họa may là năm ba mươi năm nữa, nhờ mấy ông du học bên phương tây, thông thạo kỹ nghệ thương mại rồi về đây điếu đặc lẫn lẫn người Nam-kỳ ta mới tranh đua cuộc buôn bán được chớ đương lúc này tôi coi còn thừa thớt lắm; còn như các tiệm buôn bán của đồng-bào ta là người Bắc-kỳ vào lập ra đó quý-hữu luận thế nào?

À, anh nói đến tiệm của người Bắc-kỳ rất hiệp ý tôi, vậy sẵn điệp vui chúng ta cũng nên tỏ ra đây cho đồng-bang thấy việc mở mang của người Bắc-kỳ là dường nào.

Những người Bắc vào đây chẳng có một người nào ở không đi du hí du thực, người có vốn lớn thì nổi tiệm buôn bán, trong tiệm bán chẳng thiếu món chi mà món nào cũng là đồ của người Bắc làm ra chớ chẳng hề mua ở đồ của khách, còn kẻ nghèo thì làm công cho các lò các sở. Anh chẳng thấy đồ cần, đồ thêu, hàng lụa, giày nón làm theo kiểu tân thời rất khéo léo, có thua chi đồ Tàu. Nói qua việc cần và thêu thì người Bắc chớ đứng bực nhứt. Nếu họa một bức chon dung bằng nước sơn, bằng mực thì còn dễ, chớ ốc xa-cừ các từ mạnh từ miêng cần vô cây mà giống tạc người rất gay, công trình biết mấy; còn chỉ mà

COGNAC
O
P

JULES ROBIN & Cie

Rượu Cô-Nhát

HIỆU
RÔ-BANH

Có một mình hàng

LOUIS OGLIASTRO ET Cie

có trứ mà thôi

Ấy là một thứ rượu rất diệp, rất ngon, rất quý, nội cỏi Đông-Dương này thiên hạ đều biết.

Muốn mua cho có rượu ngon, thì phải nài cho được cái nhãn hiệu này mà thôi.

hieu hình người trên nhiều trên hàng cho giống thì có phải là khó không? mà người ta làm cũng được, đáng kình đáng khen — Nếu anh chẳng tin lời tôi thì anh đi chụp một tấm hình rồi gửi ra Bắc mượn họ thêu hay là cầu cho một cái mà coi, để đời đời không hề phai lợt.

Xưa nay thiên-hạ đều chề bằng Bắc là bay trở màu, đồ lũng, không bằng hàng Tàu, mà bây giờ hàng Bắc người ta dùng biết bao nhiêu, đã không trở màu mà lại chắt chần nữa, còn người Bắc đóng giày khéo có thua gì giày Tây đâu đã khéo mà lại chắt.

(Sau sẽ tiếp theo) ĐÀO-CÔNG-VẠN

AI TÍN

Bồn-quán mới tiếp được một tin buồn rằng: M. Nguyễn-văn-Cần là học-sanh trường Công-trình-sur (1) (Ingé-nieurs) tại Marseille, đã ty trần lúc cuối tháng Avril 1918 đây. Bồn-quán rất tiếc thay cho M. Nguyễn-văn-Cần, người tuổi trẻ, tài cao, chí lớn, mà mạng bạc; rất thương thay cho Madame Mười-Lý, biết nuôi con, biết dạy con, mà không được nhờ con. Và lại M. Nguyễn-văn-Cần là người đồng-hương với Cẩu-bút của bồn-báo. Vậy nên Bồn-quán xin tỏ lời cầu chúc cho M. Nguyễn-văn-Cần linh hồn được tiêu diêu nơi cõi thọ, và xin phân ưu cùng Madame Mười-Lý trong lúc bi ai này.

Linh-cửu của M. Nguyễn-văn-Cần đã tạm táng tại Marseille hôm ngày 1er Mai 1918. Trước khi đem Linh-cửu người đến nơi mộ tạm, thì ông Cai-trưởng Công-trình-Sur có đọc một bài ai điếu mà vĩnh biệt rất nên bi thảm. Bồn-quán xin lục bài ấy ra sau đây cho đồng-ban tường tắc.

Tôi xin thay mặt cho các giáo-sư và các học-sanh trường Công-trình-sur, đến đây

(1) Tục hay gọi là quan Bắc-vật.

mã tố lòng thương tiếc M. Nguyễn-văn-Cần, là học-sanh nơi trường chúng ta, ty trần trong lúc tuổi xanh, làm cho chúng ta cả thấy đều cảm động.

M. Cần là người gốc sanh ở tại thuộc Pháp Nam-kỳ, vượt biển bán ngàn qua đây, vào Các-dang học đường mà mở mang phần trí tuệ. Đến năm 1913, người mới vào trường Công-trình-sur, chưa được bao lâu mà ai ai cũng thương yêu mến chuộng. Nhờ tánh mẫn-cán và trí thông-minh, cho nên năm nào người cũng học hơn chúng bạn. Người lành được bằng-cấp Tú-tài về khoa Toán-pháp rồi người mới chuyên môn khoa-học và lãnh luận được hai giấy thi đầu thi Cử-nhơn.

Các bước đường của người đi coi rộng rãi và khoan thai lắm. Người ở lại trường đến năm thứ tư rồi, nay mai đây người sẽ được công thành danh toại.

Ruổi thay! Thình lình người nhuốm bệnh, không bao lâu mà đến đời phải bỏ mình, nào thấy hay, nào thuốc tốt, thầy đều vô phương mà cứu giải.

Nghe rồi thương thay cho cha mẹ người, thương thay con cháu, không được ở gần mà đỡ cảnh lụy, chớ chèn thuốc; tuy vậy mà cũng nên biết rằng: M. Nguyễn-văn-Cần chết đây, ấy là tại

một số do mà thôi; bởi vì cả thầy, chúng ta, nào là người cai-trưởng, nào là học-dong-hương, nào là kẻ bằng-hữu, chúng ta cũng đã hết lòng ái truất, hết dạ thương nuôi, chúng ta chớ chỏi với bệnh nghèo của người, làm hết sức cho người vui lòng về sự xa mẹ cha, thì nếu đời này.

Tôi tưởng cha mẹ người hay sự ấy có lẽ cũng bớt sự ưu phiền. Mời trở yêu cầu ời! Thôi! Ta xin từ giã trở và xin gửi theo tro cái linh yêu chuộng và cái lòng thương tiếc của chúng ta về nơi tiên-cảnh với trở đó.

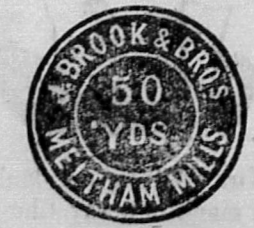
Ông cai-trưởng đọc dứt lời, ai này đều động lòng mà rung rung nước mắt.

Mấy năm nay những phú-hộ hào-gia trong Việt-Nam đua nhau cho con sang Đại-Pháp mà tập rèn trí-thức. Hiện kim trong các trường cao-dẳng-học bên Mầu-quốc thấy đều có trẻ thơ Annam chen vào. Ấy thiệt đáng mừng cho xã-hội tương-lai của xứ ta lắm đó. Ấy cũng vì người mình ngày nay biết mộ tài hay trí giỏi của thầy Langsa nên mới được vậy.

Mà rất tiếc thay cho những học-sanh của chúng ta, có nhiều người danh gần toại công hầu thành, lại rùi mang bệnh

CHỈ HỒNG-MAO HIỆU BROOK

Nếu các cô các bà muốn cho được thứ chỉ tốt mà may cho chắc cho bền, thì phải lựa thứ chỉ HỒNG-mao hiệu BROOK này mà mua.

Những chỉ ông nào mà không có cái đầu con dê như kiểu này đây thì đừng thêm mua, và phải coi chừng kẻo mà lầm đó giã.

Có một thứ chỉ hiệu BROOK này là chỉ tốt thượng hạng mà thôi, không có hiệu nào sánh kịp.

Có một mình hàng LOUIS OGLIASTRO ETC^{ie} có trứ mà thôi.

mà phải bỏ mình nơi đất khách. M. Nguyễn-văn-Cần nay bỏ mình đây là cũng tại mang bệnh đó. Tuy vậy mà đồng-bang cũng chớ nên thối chí, vì tử sanh hữu mạng, sự mưa nần không chừng, hề mạng số đến rồi, dẫu cho nằm yên một chỗ trong nhà, cũng chạy trời không khỏi được.

N. C. M. Đ.

Đại-việt Tập-chi

Mỗi tháng xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5 00
 Giá sáu tháng..... 3 00
 Bán lẻ mỗi tập..... 0 50
 Báo-quán tại Longxuyên

**Rượu Sâm-banh hiện
 MARQUIS DE BERGEY
 là rượu nhứt hảo hạng.**

Anh em thầy chưa? Xưa Võ-Tông mà đánh cọp, thiệt không biết va nhờ uống giồng gì mà mạnh như vậy. Chớ nay mà tôi vật con cọp này nhào hớt đây, thiệt tôi chỉ nhờ uống có một thứ thuốc Kim-sắc bổ-hườn của Tiệm **Nhị-thiên-Đường** ở tại đường Canton, số 38, Chợ lớn mà thôi,

Thầy phải thì khen

Bacliou, le 25 juillet 1918.

Kính cùng ông chánh chủ-bút rõ. Ngày 5 Mai 1918 tôi ở nhà thương Saigon đi về Bacliou, nhưng muốn choặng khỏi sự chộn rộn khi xe lửa đến Mytho, nên tôi tính xuống nghỉ một đêm tại Mytho cho khỏe, đặng sáng đem đồ xuống tàu sớm cho tiện, vì đồ tôi nhiều. Khi đến Mytho thì có một người bạn-bữ rước tôi đem về đài đặng rất nên tử tế. Tuy vậy mà tôi chưa lấy chỉ làm toại chí, vì là anh em của tôi thường yêu nhau đã trên mười năm nay rồi, có một đếu này là tôi lấy làm toại chí và khen ngợi hơn hết; là tôi thấy các trẻ học trò từ lớn tới nhỏ tại châu-thành Mytho, khi ban đêm tôi giao chơi bưng gió mát gặp nhiều trẻ cũng đi giao như tôi mà chúng có trẻ nào biết tôi là ai, nhưng mà cũng cung tay chào xá chào hỏi không khác nào như thể trẻ ấy biết tôi thuở nay vậy-

Bang đầu tôi tưởng một đôi trò chào hỏi ấy có biết tôi, sau tôi đi các nơi khác thì cũng như lúc trước vậy, chừng ấy tôi mới rõ ràng thật các trẻ hết thầy ở Mytho đều có phương phép, tôi lấy làm thương yêu các trẻ ấy, lại tôi rất phục rất khen mấy ông giáo tại trường Mytho, thiệt khéo dạy học trẻ có lẽ nghi dượng ấy, là đều tôi ít thấy trong các hạt khác - Những điều tôi thuật cùng ông trên đây thật là đáng khen đáng ngợi vô cùng, nhứt là mấy ông giáo, sau là trẻ em học trò trường Mytho.

Tôi tưởng lại cũng nên đem vào tờ Nông-Cỏ của Ngài đặng cho em trẻ các nơi lấy gương lành mà bắt chước.

Nay kính
 LÉON, Interprète
 Baliéu

Lời rao đấu giá

TỈNH TÂNAN

Đến ngày 16 Aout 1918, 10 giờ ban mai, tại Tòa-bổ Tânan, sẽ mở cuộc cho thiên hạ đấu giá, bỏ vào bao thơ có gắn keo niêm phong, về việc cất một sở nhà Bảo-sản tại Thuận-lệ (Tânan).

Tồn-phi công việc làm ấy
 chừng lối..... 2000\$00
 Tiền thế chun tạm định là... 35, 00
 Tiền thế chun chắc..... 300fr.00

Tờ thẻ lệ về cuộc đấu giá này có để tại Tòa-bổ Tânan và tại Tòa nhứt phòng ba nơi dinh quan Hiệp-lý Saigon, ai muốn đấu thì được đến đó mà coi thông thả mỗi ngày buổi sớm mai từ 8 giờ đến 11 giờ, buổi chiều từ 3 giờ đến 5 giờ, trừ ra những ngày lễ và ngày chúa-nhựt mà thôi.

Những tờ giấy đấu giá thì phải gửi recommendée cho quan Tham-biện chủ-tính Tânan. Lại cũng phải biên rõ ngoài bao những giấy tờ chi đề trong thơ ấy và phải dặn rằng chẳng được khai ra trước khi đấu giá.

TỈNH TÂNAN

Đến ngày 16 Aout 1918, 10 giờ ban mai, tại Tòa-bổ Tânan, sẽ mở cuộc cho thiên hạ đấu giá bỏ vào bao thơ có gắn keo niêm phong, về việc cất một sở nhà Bảo-sản tại Bình-phước (Tânan).

Tồn phi công việc làm ấy
 chừng lối..... 2000\$00
 Tiền thế chưa tạm định là... 35, 00
 Tiền thế chun chắc..... 300fr.00

Tờ thẻ lệ về cuộc đấu giá này có để tại Tòa-bổ Tânan và tại Tòa nhứt phòng ba nơi dinh quan Hiệp-lý Saigon, cho mấy người chịu lãnh, ai muốn đấu thì được đến đó mà coi thông thả mỗi ngày buổi sớm mai từ 8 giờ đến 11 giờ, buổi chiều từ 3 giờ đến 5 giờ, trừ ra những ngày lễ và ngày chúa nhựt mà thôi.

Những tờ giấy đấu giá thì phải gửi recommendée cho quan Tham-biện chủ-tính Tânan. Lại cũng phải biên rõ ngoài bao những giấy tờ chi đề trong thơ ấy và phải dặn rằng chẳng được khai ra trước khi đấu giá.

TỈNH CHOLON

Đến ngày 20 Aout 1918, 9 giờ ban mai, tại Tòa-bổ Cholon nơi phòng việc sở địa-hạt, hội phái-viên sẽ mở cuộc đấu giá, bỏ vào bao thơ có gắn keo niêm phong về những công việc làm kể ra sau này:

1°— Cất một cái Bureau de Poste tại Cán-giộc.

Đáng giá ước chừng..... 4.075\$32
 Tiền thế chun tạm..... 70, 00
 Tiền thế chun chắc..... 350 f00

2°— Cất một cái nhà cho hai người lính săn-đằm tại Bình-dông.

Đáng giá ước chừng..... 9.892\$00
 Tiền thế chun tạm..... 165, 00
 Tiền thế chun chắc..... 860 f00

3°— Cất một cái dinh cho quan Chủ-quận tại Cấn-đước.

Đáng giá ước chừng..... 6.491\$04
 Tiền thế chun tạm..... 110 00
 Tiền thế chun chắc..... 560 f00

Những đơn xin rằng mình chịu đựng đấu giá thì phải gửi cho quan Tham-biện chủ-tính có ít nữa cũng là 10 ngày trước ngày đấu giá.

Tờ giấy đấu giá phải gửi theo cách recommendée cho quan Tham-biện Chủ-tính Cholon có trẻ nào cũng phải tới cho kịp lối 5 ngày nhiều ngày áp chốt kể ngày đấu giá (nghĩa là ngày mai đấu, thì 5 ngày chiều bữa nay phải gửi tới cho kịp) tại phải biên rõ ngoài bao những giấy tờ chi đề trong thơ ấy và cũng phải dặn rằng chẳng được khai ra trước khi đấu giá.

Những tờ thẻ lệ về cuộc đấu giá này đều có để nơi phòng quan coi việc Tạo-tác tại Tòa bổ Cholon và tại Tòa nhứt phòng ba nơi dinh quan Hiệp-lý Saigon, những người chịu đấu giá đều được đến đó xem coi thông thả mỗi ngày trong mấy buổi hầu theo lệ thường.

Nữ giới chung

Mỗi tuần xuất bản một kỳ

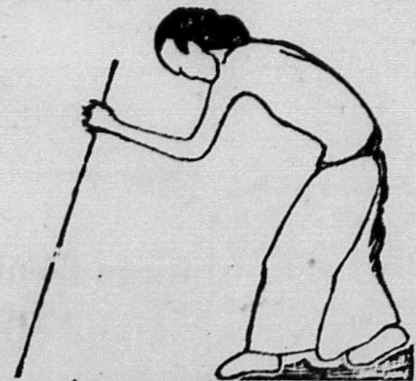
Giá trọn năm..... 5 00
 Giá sáu tháng..... 3 00
 Bán lẻ mỗi số..... 0 10
 Báo quán tại đường Taberd số 15 Saigon

**Lời chúc mừng
 QUAN CHỦ-QUẬN THỜ-TỜ
 vinh thăng nhứt hạng tri-phủ**

Kính bái
 Quan lớn Chủ-quận Trương-dại-nhon,

Chúng tôi lấy làm vinh hạnh, được tin lành rằng: Quan lớn Chủ-quận Trương-dại-nhon vinh thăng nhứt hạng tri-phủ, nên biệp nhau lại bày một tiệc đạm bạc tại nhà công-sở đặng dâng một ly rượu mừng ngõ tỏ lòng cảm mến trông mong của chúng tôi. Từ ngày ăn lễ khánh-thành nhà công-sở làng Thanh-hoà trung-nhứt, thì chúng tôi có nghe những lời quan Toàn-quyển quan Thống-dốc, quan Thân-sĩ và quan Chủ-tính đều ngợi khen quan lớn Chủ-quận và cũng nhờ có quan Chủ-quận mà chúng tôi cũng được tiếng khen chung. Chúng tôi trông mong cho Quan trên nhớ lời ban khen ấy mà vinh thăng chức phẩm cho quan Chủ-quận, ngày nay được thăng chức Tri-phủ nhứt hạng thì toại lòng của chúng tôi ao ước những ngày.

Đóai lại toà Công-sở đó sộ, việc cầu đàng mở mang, trong thị-thành sung túc sạch sẽ thì chúng tôi chẳng hề cơn nào

Tôi cũng vì ham vui mà mạng lay định dục tại hiềm nghèo, nay tôi nghe đồn tại tiệm **Nhị-thiên-Đường** ở Chợ-lớn có một thứ thuốc **Sru-độc linh** được hay lắm; nên tôi phải ráng gấu hổ. đến đó mua mà uống cho mau lành bệnh, chớ biết sao bây giờ.

mà quên công đức của Trương-đại-nhơn Chủ-quận Thốt-nốt lao tâm cần mẫn cho làng và dân chúng trong quận được yên vui thong thả.

Vậy ngày nay chức-vị có mặt dự tiệc này đây là số dĩ thay mặt cho hương-chức và trong Bồn-phổ kinh dâng ly rượu mừng chủ: cho:

Quan Chủ-quận Lộc vị cao thăng, an khương thọ khảo, chúc cho Chủ-quận Phu-nhơn và qui-quyền đang phủ thọ khương-ninh. Chúc cho Thốt-nốt quận dân phong vật phụ.

Thốt-nốt, le 15 Juillet 1918.

Thốt-nốt Quận, Định-mỹ Tổng, Thanh-hóa-trung-nhứt xã.

Cai-lông, Hương-chức và Bồn-phổ, đồng kính chúc.

Khi đọc dứt lời rồi thì quan Phủ Trương-đại-nhơn cũng phân trần một ít lời mà đáp tạ như vậy:

Mây ông và mây thầy đã có lòng chiếu cố thỉnh tôi tới đây dâng cúng tiệc này của mây ông bày ra dâng mừng tôi mới đáng quan trên cho thăng chức nên tôi lấy làm vui lòng và sảng lòng đến đây vui chung cùng mây ông mây thầy. Ấy cũng bởi lòng mến thương thiết tình cho nên mây ông không ngại tốn hao và mất công, chung cùng nhau dọn cái tiệc này rất trọng thể mà đãi tôi, nên tôi không biết lấy lời chi mà cảm ơn mây ông cho xứng đáng. Tôi xin cầu chúc cho làng Thanh-hóa trung-nhứt, đặng sung mãn và tấn phát và chúc cho mây ông cùng gia-quyển cho đặng thái bình phú quý vạn sự như ý, và bình an vô sự. Luôn điệp tôi cũng xin mây ông hiệp một ý một lòng cùng tôi đặng chúc cho Mẫu-quốc ta và các nước đồng-minh đang đánh dẹp quân Đức-tặc toàn bạo làm cho cả hoàng cầu đều khốn đốn, vì bởi chúng nó khởi sanh đám giặc này, cho đặng toàn thắng cho kiếp, hầu cho cả và thế-gian đặng trở lại thái bình như trước.

Được đạo hồi xuân

Gần trời tháng nay khí trời độc địa quá, thiên-bạ nhiều người bịnh hoạn, song chẳng có chi lạ, duy có nóng lạnh nhứt đầu số mũi vậy thôi, có người thì nhẹ, lây lất năm ba ngày rồi hết, còn có người thì lại nặng hơn, nóng mê nằm vùi, không kể gì cơm cháo; cũng có một ít người uống thuốc tam đến đôi phải bỏ mình.

Tôi đây cũng bị cảm mà nóng lạnh mê mang, đến đôi người trong nhà mà tôi không còn nhìn biết được, may nhờ có người lối xóm bày biện cho vợ tôi, vô Chợ-lớn mua thứ thuốc VAN-ỨNG-NHU-PHẬT-TRÀ tại tiệm Nhị-thiên-Đường đem về nấu cho tôi uống vài lần tinh-thần mới đã bình phục, thấy hay vậy nên tôi cứ nó uống riết có vài ba ngày mà lãnh mạnh như xưa. Thiết là vật chẳng đáng giá bao nhiêu, mà sức nó trị bịnh cảm công hiệu như thần đáng khen đáng tạ.

Vậy nay tôi xin ông chủ-bút cho tôi một khoản giấy mà đăng báo bài này trước là tạ ơn tiệm Nhị-thiên-Đường có công bảo chế nhiều thứ thuốc hay mà phổ thế tế nhân; sau là mách miệng cho đồng-bang, ai có cảm thì mua thử mà dùng, mới biết lời tôi nói đây rằng lời nói thiệt.

NGUYỄN-VĂN-MƯỜI

Rue de Đờ-hứ-Vị Saigon.

Rượu Cỗ-nhạc VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiêng hơn bốn chục năm nay.

大法儀禮 Đại-Pháp lễ nghi

(POLITESSE FRANÇAISE)

(tiếp theo)

Cáo báo mà bỏ thơ rơi thơ vạ là cách gớm ghiếc, như nhuộm vô cùng; không phương dung thứ. Nếu mình nói vì việc bona phận mà cáo báo việc người thì sao không dám chường mặt ra mà xưng tên đời nạt cho ránh?

Sự học đi học lại cũng thường làm thói ấy. Nó vẫn để làm cho cực tri người, ung sùng lòng người, khiến sự chi ly, còn gây nên thù oán, chiến tranh là khác.

Kẻ học đời cũng tội nhiều. Nếu có sự giận hờn, phản rờ, là tại nó gieo giống độc cho nhau. Vậy nên phải dung chế mọi người, như là đứng lấy việc người, mà làm cực lòng mình, và đứng xưng danh đứng ra mà giành lấy chuyện người, ấy là một điều đáng an tâm tí.

Về sự bợ dờ, dua nịnh.

Bợ dờ là khen người thái quá, thường vì lợi riêng cho mình.

Kẻ bợ dờ thiệt là hung ác không cùng. Nó kiêu lời mà mê hoặc trí người, đặng nhập tâm người, hoặc đặng tấn công, hoặc cầu việc. Ấy là kẻ thù đệ nhất, phải tránh cho xa. Nó còn tội nhiều hơn người làm chứng giả; người chứng giả bất quá là gạt mình mà không làm hại mình, chớ còn nó, đã gạt đặng mình lại còn hại cho mình nữa.

Một ông hiền-triết có nói: « Trong loài ác thú duy có kẻ cáo gian là hung hiểm đệ nhất mà trong loại thú nhà lại có kẻ dua nịnh độc hơn. » Mà thường kẻ dua nịnh ít hay đất việc, nó dối lời mà thường hay lụy mối.

Vậy phải giữ gìn lòng mình cho cẩn thận, chớ để nghe theo lời quấy. Kẻ bị dua nịnh thường bị chê cười thập trí cạn suy.

Phải biết rằng kẻ dua nịnh bợ dờ chỉ cứ kiêu lợi cho nó mà thôi, chớ ngờ nó tâm đều ích lợi cho mình mà làm lớn.

Biết vậy mà có kẻ nhẹ lòng, nên thường phải tay nó lường gạt.

Vậy thì làm kẻ bé trên phải cho dè dặt, ngừa khi bề dưới bày lời ra vô dua nịnh với mình. Vì kẻ dua nịnh có nghề bắt mạch để chường, làm cho mình phải tin thật trong đời không ai yêu mình, thì thiệt hơn nó, thậm chí nó khiến cho mình coi hết cả thấy đều là tay nghịch của mình!

Ngày kia vua Henri IV ngự đến thành Amiens; trong khi yết kiến, có 1 vị luật-sư cãi lời quá dự, xưng rằng: « Đức vua Minh-mãn phú-cường, nhơn-chánh, v.v. »

Vừa dứt lời, Đức vua vội tiếp: « Ngài quên hai chữ «... một rồi! ! » Làm cho quan luật-sư thẹn thuôn luôi mặt.

Ấy là một cách xử êm những loài dua nịnh đó.

Cách nói năn dũa đó-hội.

Kẻ chường một thế-kỹ sắp tới đây, trong xứ nào mà dân-quyển có thể ngôn luận thông thả về các cơ tấn-hoá cho xã-hội, thì ai ai đều cần tập tành nói năn cho sớm, đặng có gặp lúc chường ra dũa trường thập-mục mà bình vực lý-tưởng mình, hầu giúp cho đều phải việc lành nổi lên rạng chói.

Nhiều người phải thế mọi bề, nhưng tiết vì kém công dọn sửa các lý-tưởng mình, nên hàng dũa đâm dờng người phải dẹp mình lại một bên mà làm hình tai mắt! Trong lúc ấy, người có khoa ngôn-ngữ đứng ra giảng-thuyết tinh-tuông, nghe ra điệu ngọt, dăm-ấm, khiến cho mọi người đều thắm-thía cảm động những lời.

Ông hiền Lacordain có nói: « Khoa ngôn-ngữ có thể cảm động và làm cho người cảm-dộng, là một cái thịnh-âm của trí-cảm đời ra. »

Khoa ngôn-ngữ là thiên-tư tự-nhiên, không thể dạy ai đặng, vì có ai học cảm và học làm cho người cảm được bao giờ? Nên cơn nào trong mình tự nghĩ được đều gì, thì nó khiến cho tâm-thần

khoan khoái, rồi tự nhiên mình có thể về trọn ý mình ra, khi thì dùng lời, khi thì dùng bộ-tịch.

Vậy thì nguồn ngôn-ngữ phải ở nơi lòng: Bài diễn ta hay, là cơn nào lòng ta cảm nhiều.

Vì vậy ta phải tập lấy mình cho lòng mau cảm-búng. Khi đặng rồi thì tự-nhiên ta biết làm cho người, biết hiểu của người, chường ấy mới biết bên nào hay dờ.

(Sau sẽ tiếp theo)

N. C. M. Đ.

Nam-trung Nhựt-báo

Mỗi tuần xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5 \$ 00
Giá sáu tháng..... 3 00
Bán lẻ mỗi số..... 0 10

Báo quán tại đường Catinat, số 157, Saigon

Nhị-thiên-Đường QUẢNG CÁO

Bấy lâu nay cũng nhờ ơn liệt-vị có lòng dạ cô mua thuốc tại tiệm tôi mà dùng; nhiều ông đã thầy sự hiệu nghiệm nên thường làm bài đăng Báo mà khen, thiết tôi rất thâm cảm tạ thành tình; chẳng dè ngày nay có nhiều kẻ tiểu-nhân nó tham đồ lợi kỹ, quên sự tôn nhân, làm thuốc bá vơ, giả mạo hiệu của hồn-dương đặng gạt người mà thủ lợi. Vậy từ đây liệt-vị nếu có mua thuốc của hồn-dương thì xin nhìn cho kỹ cái nhãn hiệu ông Phật kéo lăm thứ giả. Chí như trà Mộng-Tiền của hồn-dương thì thiết rỗng trà tốt, chớ không pha trộn vật chi, cũng không mua dành bán cướp với ai mà phải nay giá này mai giá nọ; thiết chúc mỗi hộp là 1\$50 mà thôi.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG.

Chủ-nhơn phi lộ.

偵探小説 Trinh thám tiểu thuyết

(ROMAN DE DÉTECTIVE)

(Tiếp theo)

Khi Trinh-thám đương nói với Lại-xuân-Điền, vùng ngó thấy một xấp bao thơ theo kiểu Tây-dương liền lấy lên trao cho Xuân-Điền coi mà hỏi rằng: « Thứ bao thơ này có phải một thứ với bao thơ tuyệt-bút của A-Hoa đây chăng? » Lại cầm một thứ bao thơ cũng kiểu ấy mà lớn hơn một chút đưa cho Xuân-Điền coi rồi hỏi nữa rằng: « Thầy hãy nhìn cho kỹ thứ bao thơ này với cái thơ của Tá-trị Phu-nhơn ở nơi nhà thơ mà lãnh về hôm nọ đó có giống nhau chăng? Lại-xuân-Điền nói: « Giống nhau hay không thì tôi không nhớ rõ, chớ cái màu giấy thiệt là một thứ. » Trinh-thám xức hết giấy tờ một hồi, lại tìm được một thứ giấy giống in một kiểu với giấy thơ tuyệt-bút của A-Hoa không sai một mảy, bèn lấy làm dặt ý mìn cười mà nói với Lại-xuân-Điền rằng: « May là lúc nọ tôi không hiệp theo một ý với thầy mà nghị quyết cho Nghiêmi-thiên-Lý, nên mới nghị đến cái thơ tuyệt-bút là thơ giả, mà tìm lần mới được rõ mỗi hôm nay đây; nếu không, thì cứ dè mà theo gió bắt bóng hoài biết đời nào mà tìm cho ra chơn phạm. » Lại-xuân-Điền nói: « Vậy bây giờ anh tính làm sao? » Trinh-thám nói: « Còn tính làm sao nữa, duy có dám việc mình Trinh-thám tự thí chí chung mà báo cáo cho số Tuần-bộ hay cho họ bắt quyết Mai-Anh cho rồi, chớ còn tính chi nữa bây giờ; duy còn một việc là cái hộp thiết nhỏ của thầy lượm được bên bà Tá-Trị phu-nhơn, thầy có dám theo sang đó không? Lại-xuân-Điền nói: « Có. » Rồi thò tay vào túi lấy ra trao cho Trinh-thám. — Trinh-thám mở ra xem thì thấy trong ấy có một cuốn sổ nhựt-kỷ của Xảo-Châu ghi những ngày tháng mà Mai-Anh dính hôn với Nghiêmi thiên-Lý; lại cũng còn những tình-thờ qua lại của hai người cũng niêm phong mà để trong ấy. Trinh-thám nói với Xuân-Điền rằng: « Xem cái tình

hình như vậy thì tất là có cái việc Mai-Anh cầu bà Tá-trị Phu-nhân thiêu hủy đồ này lúc nọ hẳn rồi; đó là nặng sợ lậu ra, nên thiêu phứt đi cho tuyệt tích, nặng mà trong sạch không tí tích chi, thì cần chi mà phải năn nỉ với Tá-trị phu-nhân thiêu hủy đồ này cho rồi. Lấy đó mà suy ra thì quả nặng là chơn-phạm rõ ràng, không còn nghi ngờ chi nữa; vậy thì thấy hầy về mà nghĩ đi, rồi mai xin hầy lại nhà tôi cho sớm, tôi về lo làm phứt bằm cho sáng, đừng mai có đi nạp cho rồi. » Lúc ấy Mai-Anh cũng còn ngủ, hai người rảo bước ra về.

Sáng ra bữa sau, vừa mới sáu giờ 3 phút; Lại-xuân-Điền liền kêu xe tuốc qua nhà Tiểu-qui Trinh-thám. Vừa mới xuống xe, Trinh-thám chạy ra bắt tay dắt tuốc vào nhà và đi và nói rằng: « Cha chả, trọn một đêm nay thiệt tôi không ngủ, trần trọc cả đêm, kiểm duyệt hết giấy tờ về vụ án này, suy tới nghĩ lui, suy cho cùng lý rồi tôi mới rõ lại thiệt đũa chơn-phạm chàng phải là Mai-Anh đâu thấy à? » Lại-xuân-Điền thất kinh mà hỏi rằng: « Uai! Vậy chớ anh mới tìm ra được chứng cứ nào chắc hơn nữa sao? » Trinh-thám nói: « Tôi nghĩ lại đêm nọ, cảm nắng mà bản chết Vương-vịnh-Tiên rồi lại đem cây súng đi lau chùi sạch sẽ mà để y nguyên lại chỗ cũ; thầy nghĩ thử coi, có người con gái nào mà dám gan ruột dạng đi như vậy bao giờ? Cho nên tôi xét kỹ lại thì vụ án này nhất định có Nghiêm-thiên-Lý với Trinh-vân-Việt hai người mà thôi; bởi hai bợm ấy vì lòng luyến ái Mai-Anh thái quá nên mới sanh ra điều tình tệ như vậy; nhưng mà tôi đã xét rõ thì không phải là Nghiêm-thiên-Lý, nếu trừ Trinh-vân-Việt ra thì chẳng còn ai nữa hết. Bớ! Thấy hầy nhớ lại cho kỹ mà coi, ngày nọ Mai-Anh đương ngồi nơi nhà khách mà nói chuyện với Nghiêm-thiên-Lý, Trinh-vân-Việt gặp tôi với thầy liền chỉ Nghiêm-thiên-Lý mà nói là chơn-phạm; ấy là đầu thứ nhất rõ ràng và đó là kị Nghiêm-thiên-Lý; còn đầu thứ hai là phần đoán chơn-phạm thì về phần bọn Trinh-thám với các quan Tòa, chớ có lý nào đương khi không mà chỉ bướng cho người ta,

ấy rõ ràng là muốn dấu tội mình mà đổ tội cho người; đầu thứ ba là lúc quan tòa tra hỏi, và khai đập dập đập dưới nghe rất hăm hớ, nếu xét cho kỹ hết đầu đuôi thì Trinh-vân-Việt này còn đáng nghi hơn Mai-Anh thập bội. Huống chi lúc A-Hoa thoát ra cửa sau mà trốn rồi cửa đóng lại y nguyên, nếu chẳng phải người trong nhà thông đồng mà xúi nằng trốn đi, thì người ngoài có đâu mà làm được êm như vậy; lại thêm cái thơ tuyệt-bút của A-Hoa đó giống hình tượng chữ của đơn ông, chắc là của Trinh-vân-Việt chớ không ai vào đó. » Lại-xuân-Điền nói: « Nếu vậy thì cái công

dự thám xưa rày bỏ hết, phải mắc công thám độ một lần nữa rồi. » Trinh-thám nói: « Có cần chi phải dự thám nữa cho cho mệt, chỉ cứ để quyết cho va rồi đem bức thơ tuyệt-bút ấy mà nạp cho quan, bắt va đến, iáo tự mà coi thì ra tổng tích chớ gì. » Hai người bàn tính xong xuôi, liền làm phứt bằm nạp cho quan, chỉ quyết chơn-phạm là Trinh-vân-Việt.

(Sau sẽ tiếp theo).

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.
Diễn nôm.

Vài lời cảm tạ

Bồn-quán rất thâm cảm thành tình của chư qui-ông kể tên sau này đã có lòng cố gắng gửi mớng-đa đóng tiền mua Báo trọn năm. Vậy từ đây mỗi kỳ, hễ vị nào có lòng hào-hiệp mà gửi bạc đến thì Bồn-quán sẽ đăng báo liền cho liệt-vị hay, khỏi phải gửi biên-lai cho nhe bớt một phần tiền-phí, và liệt-vị cũng khỏi phải công gín giữ nhọc lòng, lại cũng nhớ được ngày tháng mua Báo của mình, rất nên đăng tiện.

TÀNH-TỰ	CHỖ Ở	SỐ BẠC ĐÓNG	NGÀY MUA	NGÀY MANG
Ông Đoàn-vân-S...	Secrétaire Baclieu	5,00	1 ^{er} Juillet 1918	1 ^{er} Juillet 1919
id. Nguyễn-chí-Th.	Receveur Baclieu	5,00	1 ^{er} Juin 1918	1 ^{er} Juin 1919
id. Lý-phước-Th...	Commerçant Chaudoc	5,00	1 ^{er} Juillet 1918	1 ^{er} Juillet 1919
id. Huỳnh-thiên-T.	Propriétaire Long-trị Long-my	5,00	1 ^{er} Juillet 1918	1 ^{er} Juillet 1919
id. Ng-ngọc-Nh...	Bijoutier Caibe	5,00	id.	id.
id. Kotien	Kampot	3,00	id.	1 ^{er} Janvier 1919
id. Trần-vân-H...	Secrétaire en retraite Bentré	5,00	8 Février 1918	8 Février 1919
id. Nguyễn-vân-Y.	Phó-tổng Trà-ôn	5,00	1 ^{er} Juillet 1918	1 ^{er} Juillet 1919
id. Võ-tuân-B...	Thông-ngôn Baclieu	5,00	1 ^{er} Février 1918	1 ^{er} Février 1919
id. Đỗ-ngọc-S...	Chủ xe hơi Baclieu	5,00	id.	id.
id. Trần-vân-L...	Interprète à Socrang	5,00	8 Février 1918	8 Février 1919
id. Đoàn-hữu-T...	Chủ quán Kê-sách	5,00	10 Août 1918	10 Août 1919
id. Lê-dăng-Th...	An-lợi Long-my	5,00	1 ^{er} Juillet 1918	1 ^{er} Juillet 1919
id. Trám-Kh...	Commerçant Longxuy'n	5,00	1 ^{er} Juillet 1918	1 ^{er} Juillet 1919
id. Mai-dăng-H...	Hương-cà An-trường	5,00	10 Août 1918	10 Août 1919

SỬA CHỖ SÁI

Kỳ báo số 72 nơi mục *Vài lời cảm tạ* có sai mấy chữ nay xin sửa lại: Ông Trần-phước-Hội Propriétaire Lập-vò có đóng 5 \$ 00 kể từ ngày 15 février 1918, chớ không phải 1er février 1918.

TÚY KIỀU GIẢI NGHĨA

(Tiếp theo)

Nghĩ tình chàng Thúc mà thương.
Nẻo xa trông thầy lòng càng xót xa.

Khóc rằng: Oan khổ vì ta,
Có nghe lời trước khỏi đã lụy sau.

Cạng lòng (1) chẳng biết nghĩ sâu,
Đề cho trắng túi, hoa sầu (2) vì ai.

Phủ-đường-nghe thoảng vào tai,
Động lòng lại gạn đều lời riêng lầy.

Sự sùi chàng mới thừa ngay,
Đầu đuôi kể lại sự ngày cầu thân.

Nàng đã tính hết xa gần,
Từ xưa nàng đã biết thân có rày.

Tại tôi hứng lây một tay (3),
Đề nàng cho đến nỗi này vì tôi.

Nghe lời nói cũng thương lời,
Dẹp uy mới dạy cho bài giải vi (4).

Rằng: Như hân có thể thì,
Trắng hoa song cũng thị phi biệt đều.

Sinh-rằng: Chút phận bọ bèo,
Theo dõi và cũng ít nhiều bút nghiên (5).

Cười rằng: Đã thế thì nên,
Mộc-già (6) hãy thử một thiên trình nghệ.

Nàng vàng cắt bút tay để,
Tiên hoa trình trước án phê xem tương.

Nàng thì bị tội đã đành, song nghĩ đến tình chàng Thúc mà thương.

Ở đây, nẻo xa xem thấy Kiều lòng càng xót xa thăm thiết!

Sanh mới khóc rằng: « Nay mà nàng oan khổ đây, thì cũng vì ta, phải ta nghe theo lời nàng nói hồi trước thì rày đã khỏi lụy.

Bởi trước ta cạng lòng chưa nghĩ đến việc sâu xa;

Nên nay đề cho trắng túi hoa sầu vì ai? Có phải ta không? »

Lời Thúc-Sanh nói, quan phủ nghe thoảng vào tai,

Động lòng thương, nên mới gạn đến lời riêng tây nữa.

Sự sùi! Chàng Thúc mới thừa ngay mọi việc,

« Đầu đuôi kể hết lại, các việc Kiều nói hồi mới ngày cầu thân.

Khi tôi mới tính cầu thân, thì nàng đã tính hết việc xa gần cho tôi nghe, thì từ trước nàng đã biết thân này có tội như vậy rồi.

Nhưng, lòng bối tại tôi hứng hết lây một tay.

Nên nay đề nàng bị tội như vậy thì cũng tại tôi đó. »

Quan phủ nghe lời Thúc-Sanh thưa lại cũng thương.

Nên mới dẹp oai, dạy quân lính giải vi cho Kiều.

Lại nói rằng: « Như hân nằng có biết đều như thế.

Cũng khá khen cho là đồ trắng hoa mà rõ biết thị phi đó.

Thúc-Sanh thưa rằng: « Tuy là phận bọ bèo mặc dầu,

Chớ cũng học ít nhiều theo dõi nghiên bút. »

Quan phủ cười rằng: Cha chả! Đã thế thì cũng nên, vậy lấy mộc-già làm đề,

làm thử một thiên trình nghệ cho ta xem thử. »

Kiều nghe lời quan phủ dạy, bèn cắt bút tay để,

Đề rồi đem tiên hoa trình trước án cho quan phủ phê tường niêm luật.

NGHĨA XUÔI:

Nghĩ mà thương cho tình chàng Thúc-Sanh ở dang nẻo xa, xem thầy Kiều lòng càng xót xa thăm thiết! Mới than khóc rằng: Nàng nay mà chịu oan khổ, nghĩ cũng vì ta đó, chớ chi trước ta nghe theo lời nàng nói rày đã khỏi lụy. Bởi ta cạng lòng không kịp nghĩ đến việc sâu xa, đề đến nay cho trắng túi hoa sầu có phải là ai đâu? Vì ta đó. Lời Sanh nói, quan phủ nghe thoảng vào tai. Động lòng thương! Mới gạn đến những lời riêng tây cận kề. Thúc-Sanh than khóc sự sùi thừa ngay mọi nỗi; kể lại đầu đuôi sự ngày mới cầu thân. Khi nàng Kiều mới gặp tôi thì đã tính hết các việc xa gần, thì nàng đã biết thân nằng ngày nay sẽ có tội lỗi như vậy. Nhưng bởi tại tôi chịu hứng lây một tay, nên nay đề cho nàng đến thế này thì cũng bởi tại tôi đó. Quan phủ nghe lời Sanh nói cũng thương lời, nên dẹp oai mới dạy cho nàng giải vi đó. Quan phủ rằng: « Như nàng Kiều hân có biết đều như thế, ấy gái trắng hoa, song cũng biết đều trái phải. » Thúc-Sanh thưa rằng: « Tuy vẫn chút phận bọ bèo, vả cũng có học đôi theo bút nghiên nhiều ít. » Quan phủ cười rằng: « Đã được như thế thì cũng nên đó, mới dạy nàng Kiều lấy mộc-già làm đề làm thử một thiên trình nghệ xem thử. Vàng lời nàng Kiều mới cắt bút tay để, làm rồi trình trước án trình tiên hoa cho quan phủ xem tường phê phứ.

DIỄN TÍCH

- (1) Cạng lòng là: Siêng tâm
- (2) Trắng túi hoa sầu là: Kiều khổ sở thăm thiết
- (3) Hứng lây là: Nhận lây, gánh lấy
- (4) Giải vi là: Mở gông
- (5) Bút nghiên là: Viết nghiên, người có ăn học.
- (6) Mộc-già là: Cái gông. Quan phủ dạy Kiều lấy cái gông làm đề mà làm một bài thơ trình cho ngài xem.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRƯƠNG-MINH-BIỆN

TỰ DO DIỄN ĐÀNG (TRIBUNE LIBRE)

Mộng-Trần Lão-tiên-sanh kì tiên thanh cập;

Từ ngày tôi thấy ông Nguyễn-chánh-Sát lấy chữ: *Bá hộ vô cang* mà đối với câu: *Tam hành tương phần* của ngài, kể đó ông Sát lại dự điều Ngài một đôi liêng, mà Ngài điềm nhiên cho đến ngày nay đã sáu bảy kỳ Nhật-báo, thiết tôi cũng tưởng Ngài đã qui thần rồi, chớ tôi không dè mà Ngài tìm tâm hơn mấy tuần nay, để đi kiếm cho được một ông thầy hay, nay Ngài mới cầu được ông Nguyễn-kiến-Thức nào đây, đem về bắc điện thọ giáo, rồi xúi lịnh-sư của Ngài là Kiến-Thức này ngồi tăng mảng vạch từ kết lá, kim từ con sâu, thối từ sợi lông, tìm từ cái vít, động bát bệ ông Sát mà rửa hồn.

Nhưng trong lúc hai thầy trò ngài muốn kim chuyện mà bắt bẻ người, sao không nấu lấy vài ba chục kỹ-lô mộng-tiên-trà mà uống cho tỉnh mỉnh đã, rồi sẽ thi thố, lại nhè lúc còn đang mộng lung ba chớp ba nháy mà nói bướng như vậy cho bản nhơn người ta chế cười rằng mình óc không rửa lại mang cục rêu vậy ngài.

Nay tôi xin ngài biểu trẻ nó nấu mộng-tiên-trà cho Lịnh-sư là ông Nguyễn-kiến-Thức uống cho tỉnh táo rồi mời ngài ra mà nghe tôi phân giải một đôi lời.

Thưa cùng Kiến-Thức Tiên-sanh, ngài có hiểu hai chữ *Từ-giáo* là chi không? Ấy là lời tự khiêm của người ta dùng mà cầu người dạy dỗ, nay ngài muốn dạy biểu người ta mà ngài dám lấy hai chữ *từ-giáo* mà dùng với người thì ngài đã dốt mà lại vô lễ thái quá đó ngài.

Ngài lại bắt ông Sát rằng dịch bộ *Thuyết-nhạc*, hai chữ *Lịnh-từ* sao gọi là mình xưng con mình rằng *Lịnh-từ*? Xin ngài hãy coi lại, nó là *Lịnh-lang* chớ không ai nói *Lịnh-từ* (đốt nữa). Mà chữ *Lịnh-lang* trong bộ *Nhạc-Phi* của ông Nguyễn-chánh-Sát dịch rồi lần thứ nhất đó, thì người có giải nghĩa rõ

ràng rằng: *« Minh xưng con trai của người thì kêu là Lịnh-lang. Đền sau người mà nhiều việc không in nữa được, nên người đã bán đứt những droits de traduction cho M. Đinh-thái-Son in lại mà bán. Nên khi hết rồi M. Đinh-thái-Son in lại, hoặc ấn-công sắp sót mất hai chữ của người đi, mà ông Sát không có sửa bài lúc ấn-công đương sắp (vì đã bán cho người ta rồi) thì làm sao thầy được chớ sai ấy mà sửa. Vậy thì Ngài hãy lấy cuốn *Nhạc-Phi* in lần thứ nhất đó coi lại cho rõ rồi sẽ bắt bẻ người ta chớ. Hoặc cuốn in lần thứ nhất hết rồi, khó kiếm, thì ông cứ lấy cuốn *Nhạc-Phi* thứ nhì coi dưới chỗ bài giải trong trương thứ 38 đó thì rõ; để bươi móc chi từ chút từ dính vậy, không sợ người ta chế cười *Lịnh-đồ* (Mộng-Trần) là người nhỏ nhen hay thủ vật làm chằng? »*

Chỉ như thầy của *Nhạc-Phi* là *Châu-Đông* chớ *Châu-Thông* nào mà dám nói suốt vậy? (đốt nữa) vậy hai thầy trò Ngài hãy uống thêm vài câu trà *Mộng-tiên* nữa rồi nhưng con mắt lên coi cho rõ, đỡ *Tự-diễn* ra mà tra lại hai chữ *Châu-Đông* 周同; mà chữ *Đông* có nhơn đứng một bên, chớ không phải một phết vai đầu, nếu nói chữ *Đông* 同 có một phết vai thì sai nữa đấy; chữ ấy gọi là chữ *Từ* 同 chớ cũng không phải chữ *Thông*, mà chữ ấy nhơn đứng một bên còn một bên là chữ *Từ* 司 chớ không phải chữ *Đông* có phết vai đầu mà nói bắt từ vậy hàng trại họ rước đi giờ. Hai thầy trò hãy lật *Tự-diễn* trong tập *Tý* nơi bộ *Nhơn* kim lại mà coi; chữ *同* này trong *Tự-diễn* có âm ba cách:

- 1° *Tha hồng thiết âm thông, vô tri giá.*
他紅切音通無知也
- 2° *Đồ hồng thiết âm ĐÔNG, đồng mông giá.*
徒紅切音同童蒙也
- 3° *Tha hồng thiết âm THÔNG, trực giá,*
他總切音統直也,
trường đại giá.
長大也.

Ấy vậy thì phải kêu *Châu-Thông* hay là *Châu-Đông*? Huống chi cổ kim thiên

hạ ai ai cũng gọi là *CHÂU-ĐÔNG* đã quen miệng rồi, nay cang chớ chi lại sửa bậy ra mà kêu là *Châu-Thông* cho khác tục? Chỉ như câu *thằng lằng đeo cột đá*, ấy là lời tục-ngữ ai muốn nói chi thì nói cho vẫn miệng cho hợp lý thì thôi, chớ không phải ông Sát dịch câu *Thanh-đỉnh bảo thạch trụ đó đầu*, Ngài hông kim chuyện mà gở tung, huống chi ông Sát là người dịch truyện lâu nay ai ai cũng đều biết, có lý nào người lại không hiểu chữ *Thanh-đỉnh* là con chuông chuông hay sao? Ước như câu tục-ngữ nói rằng: *« Thời lời ồm bộp đưa nước, thì ông Kiến-Thức mới cho là câu chữ Tàu nào mà ai dịch ra như vậy đó? Ấy chằng qua là lời khời-hài câu tục-ngữ người ta bậy ra để điều mà chơi, sao Ngài nê chấp làm vậy. Tự hậu Ngài có bắt bẻ người ta thì phải coi chừng cho kĩ lưỡng, đừng có làm cang như vậy rồi bị chúng vận ngược hai chữ *Kiến-thức* lại khổ lắm đa Ngài.*

Thời thời, từ rày sắp về sau *Mộng-Trần* có rước thầy thì phải rằng mà tìm cho được ông *Tráng-Chiên* mà rước, chớ đừng có rước những *Đồ-Đàng*, *Xả-Thiện* chỉ lưu như vậy đem về để lâu trong nhà nó truyền nhiễm mà khốn đi giờ.

TÂN-VỎ

Thuốc *Phát-lạnh-huôn* trị bệnh nóng lạnh rất nên thần hiệu; tại tiệm *Nhị-thiên-đường* ở *Cholon* có bán.

Tháp đèn đá

Tỉnh *Cần-thơ* muốn bán lại giá rẻ dù món đồ dùng trong sự thấp đèn đá có đủ sức thắp đăng nhiều nhà và một *Châu-thành* nhỏ.

Các món ấy kê ra sau đây:

- 5 Cái máy lớn (grands générateurs).
- 1 Cái máy nhỏ (petit générateur).
- 34 Cái đèn lớn (grandes lyres).
- 100 Cái đèn nhỏ (petites lyres).
- 56 Cái đèn gắn trong vách (appliques).
- 10 Cái đèn treo nhiều ngọn (lustres).
- 7.000 kilogrammes giấy chỉ.
- 7 Cái đèn thừng.
- 50 Cây đèn cắm đường.
- 24 Tiêm đèn.

Ai muốn hỏi đều chi xin viết thư cho quan chánh *Tham-biện* chủ-tỉnh *Cantho*.

Cây vàng huỳnh-đàng

BÁN RẺ LAM!

Nguyên tôi có mua cây, vàng *Huỳnh-đàng* nhiều, gần 7, 8 ngàn đồng, mà nay tôi tình không dùng, nên tôi bán lại, vàng đã cưa sẵn rồi, để dùng đóng tủ, bàn và ghế đẹp, hoặc làm bóm rương cũng tốt, hay chạm khuôn cửa cũng xinh, vì tôi không dùng mà bán lại, nên tôi bán rẻ hơn các chỗ trữ mà bán. Nếu vị nào mua số nhiều, thì tôi lại bán rẻ hơn nữa.

Lục-châu chừ quân-tử, nếu ai muốn dùng thì xin gửi thư, hay là đến tại nhà tôi mà thương nghị tiện hơn.

Có gửi thư xin đi như vậy:

Monsieur R. ANZA
Propriétaire,
à Mytho

ĐẦU ESSENCE HAY LAM

Đầu *Essence de Menthe* của ông *Lương-Y Vi-tê-sanh* chế ra, khử độc hay lắm. Bất kỳ nạm phụ lão ấu, có đờm, có phong, hoặc cảm mạo phong sương, nóng lạnh, sởi mũi, nhức đầu, đau bụng, hoặc bị kinh phong, thầy đều dùng được, trong uống ngoài thoa rất nên thần hiệu.

Tại tiệm *Nhị-Thiên-Đường* *Cholon* có bán.

GIÁ: { Mỗi ve..... 0\$25
Mười ve..... 2 40

Nước màu nhuộm TÓC VÀ RÁU

Một cách mau lẹ hiệu D. RICHARDS

Nước màu này tốt nhưt, chắm một chút thì thấy tóc rầu đổi ra màu **Đỏ dợt. — Đỏ sạm. — Hay là đen huyền**

Theo ý mình muốn. Mà màu nhuộm cũng như là tự nhiên. Hề dùng thì thấy hiệu nghiệm, đã đều tốt mà chằng hề phai lợt. Dùng nước màu này rất tiện, không mực tóc, mà làm cho tóc mềm, mượt và không rụng được.

Gởi cho hàng một cái măng-đa 4 quan tiền tây thì hàng sẽ gởi nước màu cho.

HÀNG A SEGUIN
Rue de Moulis

Môn bài số 153 tại BORDEAUX có trữ bán

NHÀ IN HIỆU IMPRIMERIE DE L'UNION

của ông NGUYỄN-VĂN-CỬA

157, Rue Catinat Saigon

Có in đủ các thứ số, bộ, truyện, sách, và các thứ thiệp mới: quan, hôn, tang, tế, thiệp cung hi nhiều kiểu nhiều cách khéo lạ vô cùng.

Có bán đủ giấy, mực, thước, viết, viết chì, ngòi viết và sách vở cho học trò.

Cũng có bán đủ các thứ số, bộ cho các nhà buôn dùng, hương-chức các làng muốn cần dùng món chi cũng có.

Lục-châu chừ quân-tử mỗi khi có cần dùng thứ chi thì xin gửi thư đến, trong một tuần sẽ có đồ gởi lại chằng sai.

TRẠI THỢ MỘC MICHÉL Nguyễn-hiệp-Hòa

Tại chợ Lái-Thiếu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là:

- Bàn ăn mặc đá dài, có cần 2 kiêu. — Bàn ăn mặc đá tròn có kế thành. — Bàn ăn mặc gỗ liền 4 kiêu. — Bàn tròn 4 trụ mặc đá. — Bàn tròn 4 trụ mặc cây. — Bàn xây cốt mặc liền. — Bàn lau 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiêu. — Váng một-chơn tiện, váng gỗ hai, và váng ba. *Tủ thờ, cần 3 k.c ; Tủ áo, Tủ rượu (buffet) ; giá nón dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne) ghế bàn-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiêu, ghế Bàn nguyệt, bàn viết 3 kiêu, váng một bàn đá trắng có chơn tiện.*

Làm theo kiểu kiêu thời, bằng cây trắc, cẩm lai, gỗ, toàn là cây danh mộc, thợ làm khéo léo tinh xảo, không giả dối.

Xin quí ông có muốn dùng các món đồ chùng dọn trong nhà, thì xin gửi tin, hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại chợ Lái-Thiếu đường ra công-xi heo (Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẵn lòng làm mau và vừa theo ý quí-vị.

Chủ TRẠI MỘC,
cần khải

LỜI RAO

Kính cùng tôn bằng quan khách được hay : Nhà ngũ hiệu ĐƯƠNG-HUỆ-VINH-PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tinh anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rộng lòng thì ăn một chuyến thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi lẽ hiển kính sĩ là thể nào.

ANTOINE BAU, đồ kiêu,
N° 53, Amiral Courbet.

Chư tôn

Muốn mua đất dạng cát phố chăng ?

Có người muốn bán một sớ đất chừng 10 ngàn thước vuông. Đất ấy ở gần thành phố Saigon cách gare xe lửa Biên-hòa chừng 1 trăm 50 thước, nằm theo mé đường Boulevard Saigon-Cholon.

Hiện trong đất ấy có nhà ngói và vườn tược mát mẻ, cau dừa cây trái đủ, Liệt-vị mua rồi muốn cất nhà ở chơi cũng tốt, hay là cất phố mà cho mướn cũng xong, tốt lắm.

Định giá bán mỗi thước vuông chừng 1\$20 — 1\$30 mà thôi.

Liệt-vị muốn mua, xin viết thư, hoặc giao nơi bồn-quán mà thương nghị.

N. C. M. Đ.

Kính cùng chư-vị dạng rõ:
Tiệm tôi khác các thứ con dấu bằng đồng có đủ thứ kiêu con dấu thường dùng và con dấu có ngày tháng thay đổi, hoặc con dấu in chữ nơi, không phải in bằng mực, (Timbre sec et humide dateur automatique) có mực lục các thứ con dấu để quí-khách lựa dùng và để giá tiền rất rẻ. Xin quí-khách chiếu cố, tôi rất cảm ơn lòng nhiệt-thành.

T. KHANH-LONG
Graveur
149, rue Catalan, Saigon.

MỘNG-TIÊN TRÀ

Là thuốc bổ á-phiện

CỦA

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

38, Rue Canton. — Cholon

Nay chúng ta sanh nhằm thời buổi ưu thủng liệt bại này, nếu muốn cho tinh-thần cường kiện cho đủ sức mà gánh vác nổi việc đời, như là thuốc á-phiện phải trừ cho tuyệt nọc, thì mới khỏi mang lây tiếng vô dụng với dân-doàn xã-hội.

Song thuốc á-phiện, bán ở các nơi, hoặc huôn, hoặc tán, hoặc thuốc thang, biết là hàng hà sa số nào mà kể, chẳng qua là thuốc dùng tạm, trong giây phút mà thôi, chứ không thể nào mà trừ căn được. Tôi không dám tiêc công, hết lòng nghiệm cứu, may được phương thuốc này dùng nước giữa trời và trà Hậu-san, bảo chế tinh thuốc, gọi là MỘNG-TIÊN-TRÀ đã thí nghiệm nhiều người, rất thấy hiệu, lại Trung-Quốc Nam-Đương, cứu được ngàn ức vạn con người, khắp trong các trấn tỉnh Quảng-dông, thấy truyền danh môn thuốc này, chẳng khác như thuốc tiên kia vậy. Vì đã uống nó, thì không có trở bệnh gì cả lại ăn uống được mau tiêu hóa nữa. Thí dụ như thường bữa ghiên một chén thuốc, thì dùng 3 phần trà chè nước sôi uống, hoặc 1 hộp phân ra làm 10 lần mà uống trước khi ăn cơm. Dùng luôn ba bữa, thì bệnh ghiên dần được một nửa, bảy ngày lại dùng được một nửa, đến mười lăm bữa thì hết ghiên. mà người cũng vẫn mạnh như thường. Song đã bỏ thuốc dạng rời, thì rất kỹ không nên hút lại nữa. Bằng hút thì nó làm cho mình phải đau bụng nhưét đầu, sanh nhiều chứng bệnh. Ai thường uống dạng thuốc này, thì tinh-thần càng gia-bội, không có bệnh gì còn sanh ra dạng nữa, thiệt đáng khen là một phương thuốc tiên bổ á-phiện, hoàn-cầu không có thuốc nào hay hơn nó nữa. Chư ông có trí muốn bổ á-phiện, xin uống thử coi. Mới biết là lời tôi nói thiệt. Có mua phải coi kỹ cái nhãn Ông-phật. Thì mới khỏi làm thứ giả.

Giá mỗi hộp..... 1\$ 50

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

Cần-bạch.

SOCTRANG «KHÁCH-SANG»

LÂN PHÁT-LỢI đừ TƯ-CẨM
Đường cầu tàu đi lên

Phòng nghỉ dọn sạch sẽ. Qui-khách có điệp đi Sóc-trăng, xin ghé nghỉ một lần thử coi, thì được đẹp lòng. Tiệm tôi tiếp rước một cách tử tế. Như qui-khách muốn dùng bữa, tôi sẵn lòng dọn cho mà dùng chẳng tính tiền. Còn đi xe-kéo đến tiệm tôi, thì tôi cũng sẵn lòng trả tiền xe cho qui-khách.

GIÁ PHÒNG :

Hạng nhất..... 1\$ 60
Hạng nhì..... 0 60

Kính thỉnh.
TƯ-CẨM.

Pháp-việt khách lâu

(HOTEL DE FRANCE)

Phòng vệ sạch-sẻ rộng rãi mát mẻ vô cùng, bởi bạn lẹ lẩn, hồ dẫu có đó.

Lục-châu chư quân-tử có đi xin ghé lại nghỉ ngơi, chắc sao chư quân-tử cũng được vui lòng tại chử.

QUYNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU

Số 20, đường Amiral-Courbet

(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, nước-mắm, tằm, cám, trà-hột, trà-tàu, thuốc hút cũng các vật đứng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán rộng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gửi giấy, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ tử tế. Muốn dùng cơm từ bữa ăn, hay là muốn dùng cơm tháng cũng được. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong thả xin chư ông ghé chơi một phen thì sẽ rõ. ☉

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton. — Cholon

Tiệm chính ở tại Quảng-dông, Ông Lương-y Vi-Tế-Sanh chế ra.

Suru - Độc - Linh - Dược

(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liêu là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế-giới, hề mang lây nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất thảm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-hùng hào-khiet, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cùng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều lại dùng làm phương thuốc.

Chớ như hiện tại đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liêu cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy dạng nhiều cái mới lạ mà nghiệm ra, vì có nhiều thấy trị bệnh Hoa-liêu hay dùng những vị Bá-đậu-sương mà xô cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà đã g xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa dạng, ấy phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất to. Và chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoài một chỗ, nếu xô như vậy mà xô ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-thân dạng sao? Bất quá là rúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xô ra, hoặc cho nó hạ xuống, dạng mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lành chỗ độc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ-ý, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các ông Lương-y dạng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế thử thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, và lại tánh thuốc cũng là hòa-bình, không ngưng không xô lắm, bệnh nặng thì mỗi ngày xô hai lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xô một lần, không đần độn, cũng như thể người mạnh lại dần vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiêu-tiến, hay là nơi thờ mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liêu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khoẻ khoắn.

Chú trị các chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này :

Phong thấp đau xương,
Tim-la lở loét,
Đau bệnh hột-xoài,
Huyết khô huyết độc,
Ghê độc lây lụy,
Hạch nơi chỗ độc,

Bản thân bắt toại,
Đương-mai mọc mụt,
Ung thư nhọt ghê,
Lát voi lát đống tiền,
Vô danh thủng độc,
Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa.

Cách dùng : Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng, và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc huôn, uống mỗi lần ba huôn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tắm mỗi ngày một lần và phải cứ để ăn chua, đồ sống sít.

Mỗi vỏ thuốc nước và thuốc huôn, giá là..... 3\$ 00

Liên-Thành

BÔNG-DƯƠNG SẢN-VẬT CỔ-PHẦN HỮU-HẠN CÔNG-TY
Tư-bản hiện được: 93.200.000

Mỗi cái tại CHOLON, Quai Testard số 3

Nhãn hiệu này in giấy mà dán vào chỗ hồ trét nắp tln, chỗ hai bụi sen đầu ngon lại, là chỗ để thay đổi những chữ làm dấu riêng là a, b, c, d, e, g, h, k, m, n, x, t, trên nắp vòm đó đóng hai chữ 連城 ai muốn mua nước-mắm thiết, thì phải coi cho kỹ. Ai muốn mua nước-mắm thiết, thì mua những thứ nước-mắm hiệu đã cấu-chứng (Marque déposée) của Công-tý « LIEN-THANH » đây.

LIEN-THANH. Căn khải

PNOM-PENH-BAZAR TRƯỜNG-XUAN

BÁN SỈ	BÁN LẺ
Núc áo bánh-tô, ôc-xa-cừ, kiểu đẹp, No 902/8 — thứ lớn 12 núc.....	0\$26
Núc áo bánh-tô, ôc-xa-cừ kiểu đẹp, No 902/6 — thứ nhỏ 12 núc.....	0 25
Núc áo so-mi (chemise) xuy vàng, mỗi bộ 5 núc, — 12 bộ.....	2 40
Lược sừng gỗ tốt cúp — 12 cái.....	2 50
Đồng-hồ, tàu lạng, kiểu dễ hình, hình có khuôn, chung đèn, xe hơi, xe ngựa nhiều thứ, mỗi hộp 12 cái khác thứ (đó trẻ chơi) Cartes postales giặc Âu-châu một trăm..	0 90 2 50
Khăn bàn lông dệt bông hoa hoè, 0m67 x 1m45, 12 cái.....	10\$00
Giấy viết thơ, mỗi hộp 50 tờ, 50 bao gói có màn — « Toile Superfine » 12 hộp.....	9\$85
— « Cosette » 12 hộp.....	9 80
— « Idylle » 12 hộp.....	8 55
Bao thơ vàng thứ thường một ngàn cái. 3 00	
Bàn chải răng, 12 cái.....	1 30
Gởi contre remboursement. Ai mua từ 10\$00 trở lên phải gửi trước đặt cọc 1\$00, ngoài trừ mỗi hàng cũ.	

Le Directeur Gérant:
Lý-Nưu-Dư
25-26 Quai Piquet, Phnom-Penh.

Trại thợ mộc hiệu Lựcc-Long tự Nguyễn-long-Thao ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thudaumot, có đóng sẵn đủ hàng án dài mặt gỗ liêu từ 1m40 cho đến 2m20, bề ngang 0m30 cho đến 1m15; bảng án chế kiểu từ linh (long, lân, qui, phụng), bảng án cửa cường 7, 8 trụ cho đến 12 trụ, và bảng án mặt đá; bảng tròn một cột xây, chưng chạm tam lan từ 1m55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm giấy lá tây, bảng rượu (table d'apéritifs), bảng khách (table de salon), bảng viết (bureau) bảng rửa mặt (table de toilette) bảng nguyệt, tủ áo treo, tủ áo kiền, tủ thờ cần, biển hiên, thanh thờ kiền và sơn thây, chũ-đỏ, chũ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đào, mặt đũa, và có đủ thứ đồ tiện, những là chưng đèn, đài, hộp, khay, kỷ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, hết thảy đều làm bằng cây đàn-mộc, chế theo kiểu kim thời trên bên, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một cái tiệm ngành có bán đồ thứ rượu và đồ danh mộc thứ cần, thứ tròn, đều có đủ.

Khách xin chú-tôn qui-khách thưa điệp nhân du xin ghé lại tiệm tôi muốn mua đồ làm sẵn, hoặc là đặt món chỉ chưng dọn trong nhà thì tôi sẵn lòng mau mau làm cho vừa ý quí ông.

NGUYỄN-LONG-THAO,
Chủ trại Lái-thiêu.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đủ đồ phụ tùng
đường Luro môn bài 99 và 101.
(Đài-hộ) Saigon
TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đợng rỏ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: Xe mui, xe hai bánh, xe kiền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá-tỳ bên tây chế lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiền đèn tây, đồ bất kể xe độc chiếc và xe song mã bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chường đạp hai tiếng, bình để thấp đèn khí đá theo xe, sơn xe. — và sửa xe.

Có xin quí khách có dịp-dền Đài-hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi da thiếu mua giúp lần ngời, thì tôi rất cảm ơn hạ cò. Còn chũ quí khách ở xa muốn gửi thư hỏi thăm món chi cùng giá cả tôi sẵn lòng hầu đáp.

Còn tôi cũng có gởi bán những là đèn xe, bánh cao-su giá-tỳ, đồ bắc kê da tây nơi tiệm Thái-Bình trước nhà giấy xe lửa Mỹ Saigon, tiệm Lục-tinh-lâu số 84 đường d'Espagne.

TRẦN-VĂN-HIỆP căn khải.

HAY LẮM! HAY LẮM!!

Nhân nguyệt văn đáp

(LA LUNE ET LA FOÛTE)

Traduction libre

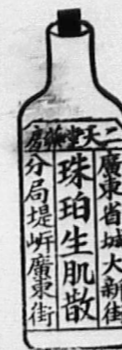
PAR

NGUYỄN-CÔNG-HÒA

Giá mỗi cuốn..... 0\$30

Các tiệm sách ở Saigon đều có bán.
Tại Báo-quán Nông-Cổ Min-Đam cũng có bán.

CHÂU PHÁCH SANH CỎ TẮNG

Thuốc Châu-phách-sanh cỏ-táng này chuyên trị về ngoại-khoa; những ghê độc lở loét lâu ngày mà không lành phải dùng thuốc nước trừ độc của tiệm NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG mà rửa, rồi xức thuốc tắng này vào nơi mẩy chỗ đau thì thấy hiệu nghiệm liền.

Giá mỗi ve là... 0\$20

Tại tiệm Nhị-Thiên-Đường có bán.

Lời rao

Kính cáo cùng chũ quí ông và quí thầy đợng hay.

Tôi là Nguyễn-văn-Mít chủ tiệm bán nón tại đường d'Adran môn bài số 110, Ke từ ngày 1er d'Avril 1918, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bài số 49. Xin quí ông và quí thầy nhằm lúc nhàn du, xin ghé tiệm tôi xem chơi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

NGUYỄN-VĂN-MÍT
49, rue d'Ormay, 49
SAIGON

VỪA LỚN TRỮ ĐỒ VẬT THỰC

NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HANG MOTTET VÀ CÔNG-TY

BLANG và HAUFF

Đường CANTON SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và rọ ve)

MAISON FONDÉE EN 1828

CHAMPAGNE DES SAUX DE LAILLE
WITH WHISKY, BRANDY, WINE, LEMON

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GÀU

Sữa tươi tốt như mới nặn ra
SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ
Sữa đặc không đường condensé

Váng sữa béo lén

Sữa bò hiệu CON GÀU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVÉ-SOURIS

Máy viết chữ hiệu UNDERVOD, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonnaise

Tiệm MINH-THÀNH HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG
23, Rue Schroeder, 23 — Saigon

Kính lời cho lục-châu chũ quí-khách đợng rỏ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiền-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợ-lớn, đường Thủy-bình (Rue des Marins) số 184, tự danh là hàng

cháo-núi, nên tôi thường hiệu ý quí-bà quí-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và huê-mỹ. Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn quí-bà chiểu cò cho người đồng-bang nên việc; tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp hùng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay Minh,
Hưng-vân-Lạc đi Rẫy-Khôn.